БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 125 (5017)
Пятница
Июниин 21
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Ороохо таряа үйлэдбэрилгын талаар табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө хүдөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөө эмхидхэе!

Краснодарска хизаарай Павловска районой „Комсомолец" гэжэ хүдөө ажахын артелиин эрэгтэй ба эмэгтэй колхозниигуудай, эрэгтэй ба эмэгтэй трактористнуудай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд! Советскэ тарияашад болбол бүхы арадтайгаа хамта 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэлгэдэ эхилэн оробо.

Шэнэ табанжэлэй түсэб хадаа бидэнэрэй, колхозниигуудай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ ехэнүүд зорилгонуудые табина. Бидэнэр немецкэ эзэмдэлгэдэ дайрагдаhан районуудта газартаряалангые ба малажалые хүсэдөөр hэргээн бодхоохо ба саашанхи хүгжэлтыень хангаха, хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын дайнай урда тээхи хэм хэмжээе бүхы СССР соо үлүүлэн гараха ба колхозуудай ниитын ажахые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ ёhотойбди. Бидэнэр хадаа орон соогоо гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 12—12 центнер ургаса ургуулжа, энэ табанжэлэй эсэстэ жэл бүри 127 миллион тонно таряа хуряажа абадаг болохо ёhотойбди.

Эдэ зорилгонуудые гүйсэдхэхые шухала гэжэ тоолоод, ороохо таряа үйлэдбэрилгын талаар табанжэлэй түсэбые болзорhоонь уридшалан гүйсэдхэхын түлөө, 1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүлэн гүйсэдхэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөн эмхидхэхые бүхы эрэгтэй ба эмэгтэй колхозниигууд, трактористнууд ба комбайнернуудые, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдые уряалнабди.

Энэ уряалтайгаар таанарта хандажа, өөрынгөө колхозой талаар иимэнүүд уялгануудые бэе дээрээ даажа абанабди:

1. 1946 он соо тарилгын талмайн хэм хэмжээе дайнай урда тээхиhээ ехэ болгохо ба хэгдэжэ байгаа севооборотдой зохилдуулан ороохото ба ороохото-бобово культурануудай тарилгын талмайе энэ табанжэлэй эсэстэ 1746 гектарта хүргэхэ;

2. Колхозойнгоо бүхы талмай дээрэ ороохото ба ороохото-бобово культурануудай ургасые гектар бүхэндэ дунда жэшээгээр 1946 он соо 18 центнер, 1950 ондо 25 центнер хүртэр үргэхэ;

3. Колхоз соогоо таряанай валова суглуулалгые 1946 ондо 36 мянган центнер, 1950 ондо 43 мянган центнер болгохо, энэ хадаа дайнай урда тээхи манай валова суглуулалгаhаа 18 процент ехэ байна;

4. Элеваторта hайн шанартай таряа тушаажа, гүрэндэ таряа тушаалгые жэл бүри саг болзорhоонь урид гүйсэдхэхэ, МТС-ээр хэгдэhэн ажалай түлөө натуротүлбэриие хүсэд оруулха ба гүрэнэй урдахи бусад уялгануудаа саг болзор соонь гүйсэдхэхэ, 1946 ондо бидэнэр 72 пүүдhээ доошо бэшэ hайн шанартай таряае гүрэнэй складуудта тушаахабди;

5. Өөрынгөө ниитын ажахые хэрэгтэй болохо хэмжээгээрэнь өөhэдынгөө сортото үрhөөр жэл бүри хангаха, уставаар хараалагдаhан малай хоолой ба ниитын бусад фонднуудые байгуулха ба 1946 ондо ажалта үдэр бүхэндэ бусад продуктнууд ба мүнгэнhөө гадуур 4 килограмм, 1950 ондо 10,5 килограмм таряа хубаажа үгэхэ.

Эдэ бүхы уялгануудынай нягтаар шалгагдаhан, ажахын тодо хараа түлэб дээрэhээ зохеогдоhон байна. Манай колхоз өөрынгөө ниитын ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые зохёогоо, энэ хадаа шэнэ табанжэл соо өөhэдынгөө зорилгонуудые тодорхойлон ойлгоходо манда туhалба. Түсэб соохи зорилгонууд гэхэдэ: Газар таряалангай ажалай культурые нилээд дээшэлүүлхэ, севооборотдые ногоо тарилгатай ба пар хахалалгатай хамта зүбөөр ябуулжа шададаг болохо, сортото тарилгада нэлэнхы дээрээ дамжан орохо, газарай хүрьhэ элдүүрилгын шанарые эрид hайжаруулха ба нютагай үтэгжэлэй хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ. Таряа үйлэдбэрилгэдэ гол анхаралаа табиха зуураа, бидэнэр мүн бүхы бусад культурануудай ургасые дээшэлүүлхые ба тэдэнэй валова суглуулалгые дээшэлүүлхые, малажал ба артельнэ ажахын бусад hалбаринуудай хүгжэлтые табанжэлэйгээ түсэб соо хараалhан байнабди. Бидэнэр хадаа 300 киловаттын хүсэтэй электростанци барихые түсэблэбэбди. Кирпиисын завод бариабди, черепичнэ завод барихабди. Энэ хадаа ехэнүүд барилганууды бэелүүлхэ аргые бидэнэртэ олгоно. Черепицээр хушагдамал кирпиисэн барилгануудаар фермэнүүдээ хангахабди, жэшээтэ hайн 3 полевой станнуудые ба колхозниигуудта 50 кирпиисэн гэрнүүдые барихабди. Таряанажалай гол түлэбтэй олон hалбарита ажахы болбол манай ниитын зөөриин баяжаха ябадалые хангаха ба манай бүхы колхозниигуудай дахяад шанга шадалтай болохо хэрэгтэнь туhалха байна.

Манай колхоз үнэтэ сагые гээнгүй, шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ шармайн оробо. Хабарай тарилгые саг болзор соонь ба агротехническэ үндэр хэмжээдэ үнгэргөөбди. Эртын ороохото культурануудые хүдэлмэриин табан үдэр соо, пропашной культурануудые хүдэлмэриин 8 үдэр соо тарибабди. Бүхы ороохото ба ороохото-бобово культуранууд hайн хүрэнгэнүүдээр, севооборотдой зохилдуулан таригдаhан байна. Нёдондо намарай таряанууд бүхы талмай дээрэ хабар эртэ борнойлогдоо. Буртаг үhэ түүгдээ поли дээрэ буртаг үбhэн байхагүй. Мүнөө манай бүхы hанал бодолнай ургасые саг соонь ба гээлтэгүйгөөр хуряаха ябадалда зорюулагданхай. Хуряалгын зэр зэмсэгүүд бүхыдөө заhагданхай. Колосто культурануудай хуряалгые хүдэлмэриин 12 үдэр соо дүүгэхэбди, пропашной культурануудай хуряалгые хүдэлмэриин 20 үдэр соо дүүргэхэбди.

Ерэхэ жэлэй ургаса тухай hанаагаа зобожо, энэ жэлэйгээ пар хахалалгын түсэбые майн 15-да гүйсэдхэбэбди, параа оролдосотойгоор харууhалжа байнабди, намарай пар хахалалгые октябриин 2 хүртэр дүүргэхэбди.

Социалистическэ мүрысөөн манай колхоздо хүдэлмэриин гол метод болонхой. Бидэнэр хадаа ажалай эмхидхэлые бүхы хэмжээгээр hайжаруулжа, бригада ба звенонуудые бэхижүүлхэ гансараа ба бүлэгөөрөө ажаллаха ябадалые үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, үйлэдбэриин нормые үдэр бүри гүйсэдхэхын ба үлүүбшэлэн гүйсэдхэхын түлөө бригаданууд ба звенонуудай хоорондо, колхозниигуудай хоорондо, мүрысөө эмхидхэхэбди.

Нүхэд эрэгтэй ба эмэгтэй колхозниигууд! Нүхэд трактористнууд, комбайнернууд, агрономууд ба механигууд, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд! Таряа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар шэнэ табанжэлэй түсэбые саг болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө, 1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсогты! Эдэ хүндэтэ зарилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэлтэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэгты!

Манай агууехэ Эсэгэ орон, hалбаран мандаха болтогой!

Манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—большевигүүдэй коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Советскэ арадай агууехэ вождь нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Түс хандалга колхозой хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэжэ абтаба.

Хүдөө ажалай ээлжээтэ зорилгонууд

hаяхан, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой XXIII-дахи пленум боложо, «хабарай тарилгын дүнгүүд ба хүдөө ажалай ээлжээтэ хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ болон таряа бэлэдхэлдэ түхеэрэхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсээд, шухала хэмжээнүүдые хараалhан байна.

Республикын хэдэ хэдэн аймагуудай хабарай тарилгые унжагайруулжа байhаниинь пленум дээрэ шангаар шүүмжэлэгдээ. Бичурын, Мухаршэбэрэй, Кударын, Заиграйн, Баргажанай, Кабанскын, Байкало-Кударын аймагууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ эрхим болзорнуудта дүүргэхэ гэжэ графиг зохёоhоншье hаа, тэрэнээ бэелүүлээгүй. Мүн тарилгын үедэ олохон машинно-тракторна станцинууд, илангаяа Бичурын, Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Баргажанай, Закаменай аймагуудай МТС-үүд механизаторска кадрнуудые муугаар бэлэдхэhэн, трактор ба хүдөө ажалай машинануудаа шанар муугайгаар заhабарилhан, техническэ харууhалгын гуримые хазагайруулhан ба трактористнуудай байра байдалые hайжаруулха тушаа хүсэд оролдолго гаргадаггүй дээрэhээ тон муугаар хүдэлмэрилжэ байха юм.

Зарим аймагуудай партийна, советскэ органууд колхоз, МТС-үүдэй дундахи социалистическэ мүрысөөе мүнөө хүртэр бодотоор хүтэлбэрилжэ шаданагүй. Энэ хадаа социалистическэ мүрысөөнэй зарим газарта ёhо тэдыгээр ябуулагдадаг дээрэ түбхын түрүүндэ харагдажа байна.

Колхозно ажалые хүгжүүлхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөнэй таа ехэ туhатай байhаниинь мэдээжэ. 1946 оной хүдөө ажалай жэлые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө Хориин, Хэжэнгын, Яруунын аймагууд социалистическэ мүрысөөндэ ороhон байгаа. Имагтал тэрэнэй ашаар Хори, Хэжэнгэ, Яруунын аймагууд ороохото культурануудай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэhэн байха юм.

Мүнөө колхоз, МТС-үүдэй болон хүдөө ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тарилгые үргэнөөр энэ дары түгэсхэхэ хэрэгтэй. Үндэр ургаса хуряаха ябадал гансал тарилга хэhээр түйлагдадаг бэшэ, харин тэрэнэй хойноhоо эрхим hайн харууhа хэхэ, таряахуряалгые гээлтэгүйгөөр, хаhа саг соонь үнгэргэhэнhөө болодог байна.

Республикын колхозуудта пар хахалалгын тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байhан тухай ВКП(б)-гэй обкомой XXIII пленум тэмдэглэлэhэн байна. Пар гээшэ ургасые дээшэлүүлхэ шиидхэхы нүхэсэл байhаншье hаань, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Кударын, Прибайкальска, Хориин аймагууд байгуулагдаhан графигые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Дээрэ дурсагдагша ба мүн ондоошье аймагууд пар хахалалгада хэрэглэгдэхэ трактор болон мори унаае табингүй, энэ шухала хэмжээ-ябуулгада hаад тохёолдуулха туханда хүргэжэ байха юм.

МТС, колхозууд ургаса хүряалгада удаанаар ба эмхигүйгөөр бэлэдхэжэ байна. Комбайн, молотилка, жатка, таряа хуряаха, сэбэрлэхэ бэшэ бусад машинанууд болон морин-транспортна хэрэгсэлнүүдэй заhабарилга илангаяа муугаар ябуулагдана. Хушалтатай ток, зерносушилка ба складай гэр байрануудые заhабарилха хүдэлмэри үшөө үнгэргэгдөөгүй.

Гадна, пленум болбол үбhэхуряалгада бэлэдхэлэй хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байhые тэмдэглээ.

Хүдөө ажалай продуктнуудые тушаажа абаха материально-техническэ базанууд хангалтагүйгөөр бэлэдхэгдэжэ байна, гэжэ пленум тоолобо. Таряа бэлэдхэлэй пунктнуудаар складай шэнэ гэрнүүдэй барилга хүсэд эхилэгдээдүй байhаар.

Хабарай тарилгын, пар хахалалгын түсэбүүдэй дүүргэлтэ, мүн үбhэ хуряалгада, таряахуряалгада ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэлдэ муугаар бэлэдхэжэ байhан ушар хадаа партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилхы дүршэлэй ехэхэн дутагдалтай байhанhаань болобо гэжэ партиин обкомой XXIII пленум тоолоно.

Партиин олонхи айкомууд аяар мүнөө хүртэр партийна эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэринүүдые хүсэд hайнаар табижа шадаадүй, арад зоной дунда үргэн ниитын социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ шухала hаналга табяагүй, хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ эхин партийна организацинуудай хүтэлбэрилхы үүргые дээшэлүүлхэ, мүн бэхижүүлхэ талаар хүсэд hайн хүдэлмэри хэнэгүй гэжэ пленум тэмдэглээ.

Бурят-Монголой Обкомой XXIII пленум болбол хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдые хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байhан дутуунуудые элирүүлээд, саашанхи зорилгонуудые хараалhан тогтоол гаргаба. Пленумэй тогтоол соо үбhэхуряалга, ба таряахуряалга, хүдөө ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха бэлэдхэлые дүүргэхэ тухай болзорнуудые хараалан, энээниие бэелүүлхыень республикын Газартаряалангай ба Малажалай Министерствонууд, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдкомууд ба бусад түсхайта органуудые уялгалhан байна.

Хүдөө ажалай ээлжээтэ хүдэлмэринүүдые—пар хахалалга, тарилгын хойноhоо харууhалга, тэжээл бэлэдхэлгэ, ургаса хуряалга ба таряа бэлэдхэлнүүдые саг доронь үнгэргэхэ ябадал болбол бүхы аймагууд, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай шухалын шухала зорилго мүн. Энээндэ манай республикын бүхы партийна ба советскэ организацинуудай анхарал хандуулагдаха ёhотой.

Хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдэй бүхы дутуунуудые усадхаха хэрэгтэ үргэн ниитэ колхозно таряашад ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлэн, тэдэнэрэй дундахи социалистическэ мүрысөөе үргэдхэхэ ба эршэдхэхэ түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо зорилготойбди.

Манай республикын хүдөө ажалые ба малажалые хүгжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн дутуунууд бии байhан тухай «Правда» газетэ бэшэhэн байна. Бурят-Монголой партийна, советскэ бүхы органууд энээниие хараадаа абажа, ээлжээтэ хүдэлмэринүүдээ эрхимээр хэхын түлөө эрид хэмжээ абаха ёhотой.

Үбhэхуряалга ойртожо байна

◆◆ ◆◆◆ ◆◆

Ажуур тармуураа хүсэд бэлэн болгое!

Үбhэхуряалгые эмхитэйгээр ба богонихон болзор соо үнгэргэхэ ...ехэхэн зорилго республикын колхозуудай урда байна. Колхозууд хадаа 700 мянган тонно бүхэн тэжээл бэлэдхэхэ ёhотой. Мүнөө үбhэ хуряалгын эхилхэ саг хүртэр тон үсөөхэн тоотой үдэр ...бэ.

Тиигэбэшье үбhэ хуряалгын зэр зэмсэг ба машинануудые заhабарилга мүнөө хүртэр ёhотой hайнаар эмхидхэгдэжэ шадагдаагүй. ...шээлхэдэ, Тарбагатайн аймагай ...ниин 15-да зүбхэн 3 сенокосилка заhабарилhан ба Иволгын аймаг ...шье заhабарилаагүй hууна. Машинно-тракторна мастерскойнууд ба мүн Улан-Удын шудхалай механическа заводой захилнуудые дүүргэдэггүй байhаниинь энэ хэрэгтэ ехэхэн hаад ...аруулна. Энэ завод морин тармуурай шүдэ, тэрэнэй мөөриин ...гууд гэхэ мэтэ тон простой деталнуудые хэжэ гаргадаггүй байха юм.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэхэ аргагүй гээшэ. Машинно-тракторна мастерскойнууд ба шудхалгын механическа завод үбhэхуряалгын машинануудай детальнуудые ...дхэхэ захилнуудые тон богони болзор соо дүүргэхэ уялгатай. Гадна колхозууд өөhэдөө заhабарилгын детальнуудые олохо нилээд ...боломжонуудтай байха юм. ...хуушан хаягдаhан машинануудай деталь хэрэглэхэ ба өөhэдынгөө кузницада зарим простой детальнуудые бүтээхэ ёhотой. Иимэ хэмжээ-ябуулгануудые хэжэ байгшадые нэрлэбэл Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз ба бусад болоно. Иигэжэ энэ колхоз хуушаржа орхигдоhон машинануудай детальнуудые хэрэглэдэг ба зарим детальнуудые өөhэдынгөө кузницада бүтээдэг дээрэhээ үбhэ хуряалгын зэр зэмсэг ба машинануудые заhабарилжа дүүргэхээ байна. Мүн Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудта мүн иимэ хэмжээ абтадаг байна.

Үбhэхуряалгын машинануудые заhабарилхатай хамта силос отолхо машина зэмсэг заhабарилха тон шухала. Юуб гэхэдэ, үбhэхуряалгын үедэ силос даралга ябуулагдаха болоно.

Үбhэ хуряалгын зэр зэмсэгүүдые түргэнөөр ба hайн шанартайгаар заhабарилжа дүүргэлгэ хадаа аймагуудай, колхозуудай, үбhэ хуряалгын машинануудта детальнуудые бэлэдхэн гаргаха ёhотой предприятинуудай түрүүшын уялгануудай нэгэн болоно.

Юуб гэхэдэ гансахан энээн дээрэhээ үбhэ хуряалга амжалтатайгаар үнгэргэжэ, малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулалга дулдыдаха байна.

А. ТАРСКИЙ.

Сабшалангай газар уhална

Яруунын аймагай Үльдиргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторг нүхэр Сультимов сабшалан хадалангайнгаа газарые уhалжа, үндэр ургаса абахын түлөө ехэхэн оролдолго хэнэ. Тэрэнэй үүсхэлээр шэнэ хаалта хэгдэhэн ба хэдэн арбаад километр hубаг канав татагдаhан байна. Тиигэжэ Үльдиргын голдо шэнэ хаалта хэгдэжэ, тарилгын 150 га ба огородно бүхы талмайнууд уhалагдажа шадаха болоhон байха юм.

Үнгэрэгшэ жэл Агир гол дээрэ хаалта табигдаhан байгаа. Тэрэнэй ашаар хуурай добо газар уhалагдажа, 500 бухал үбhэн абтаhан юм. Урдань энэ талмайhаа арай гэжэ 100 бухал гарадаг байгаа бэлэй.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ луговодческо звено хүдэлмэрилдэг. Звеногой эрхим луговодуудай 60 гараhан наhатай үбгэд Ц. Бадмаев, Б. Санжаев гэгшэд болоно. Тэдэ үбгэдүүд түс ажалдаа тон анхаралтайгаар хандажа, үбhэнэй үндэр ургаса абахын түлөө эрид тэмсэнэ.

П. СОДБОЕВ.

„Саг эртэ" гэжэ шалтаг барина

...э жэлэй үбhэхуряалгын хүдэлмэринүүдтэ бэлэдхэхэ сагай ...ржэ байhан болобошье, Хэ...гын аймагай «Заветы Ильича», «...таанай зам» колхозууд аяар ...ниин 5 болтор үбhэхуряалгын зэр зэмсэгүүдые заhабарилжа эхилэнгүй, «саг эртэ» гэhэн шалтаг бариад, hанаа амар hуужа байба.

Хэтэрхэдээ, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал правлениинь түрүүлэгшэнэр нүхэд Борисов, Цыцыктуев гэгшэд үбhэхуряалгын машина зэмсэгүүдые заhабарилха запасной частьнуудые бэлэдхэхын орондо харин үгыел дурдаад байна.

Е. ИВАНОВА.

Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин гүйсэдкомой сессидэ хабаадагшад Москвада ерэжэ байна

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Гүйсэдхэхэ комитедэй болохоо байгаа сессиин делегадууд Москвада ерэжэ үргэлжэлhөөр. Июниин 16-да Федерациин Гүйсэдкомой член Югославиин Профсоюзуудай нэгэдэлэй секретарь Иван Божигевич, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин түрүүлэгшэ, английска тред-юнионуудай генеральна соведэй генеральна секретарь сэр Уолтер Ситрин hамгантаяа хамта, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин вице-түрүүлэгшэ ба Голландска профсоюзуудай Федерациин түрүүлэгшэ Иверт Куперс Америкын Холбоото Штадуудай Үйлэдбэриин профсоюзуудай Конгрессын делегаци конгрессын секретарь Джеймс Керри, Томас ба Майкл Росс составтайгаар ерэбэд.

Июниин 15-да Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин генеральна секретарь Сайян, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин вице-түрүүлэгшэ ба Франциин ажалай Бүгэдэниитын Конфедерациин секретарь Леон Жуо ба Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдкомой член Бенуа Фрашон гэгшэд ерэбэ. Тэрэшэлэн профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдкомой член, индийскэ профсоюзуудай Национальна Конгрессын түрүүлэгшэ Данжи, бүхэдэлхэйн Федерациин генеральна секретариин орлогшод Фалин ба Скевеньс болон бусад ерэбэ.

Аэродром дээрэ профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Гүйсэдкомой Сессиин хабаадагшадые ВЦСПС-гэй секретарьнуул М. П. Тарасов ба Л. Н. Соловьев, ВЦСПС-гэй Президиумэй членүүд, зарим хэдэн профсоюзуудай ЦК-гэй түрүүлэгшэнэр, ВЦСПС-гэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд угтаба.

Москвада ерэhэн профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин түрүүлэгшэ сэр Уолтер Ситрин аэродром дээрэ микрофоной үмэнэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай агаараар хэhэн аян зам болбол ехэл hайн байгаа гэжэ тон богонихоноор хэлэхые би хүсэнэб. Манай ниидэхэhээ эхилээд сагай уларилай байдал муу байгаа тиигээд тон бэрхэшээлтэй условиин байгаашье hаань, бүхы замдаа машинаа найдамтайгаар жолоодоhон пилодой мэргэжэл намайе ехэл hонирхуулаа. Летчик ба самолетой бүхы экипажые үнэн зүбөөр сэгнэхые хүсэнэб.

Нүгөө талаарань, бидэнэрэй хабаадалсахаар зорижо ерэhэн заседани болбол Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин заседани мүн. Түрүүндэ гүйсэдхэхэ бюрогой заседани, hүүлээрэнь бүхы Федерациин Гүйсэдкомой сесси болохо юм.

Профсоюзуудай 68 миллион членүүдые түлөөлhэн олон ба элдэб янзын оронуудай түлөөлэгшэдэй хабаалаха энэ уулзалга болбол ородой ажалшад ба бидэнэй ерэhэн оронуудай ажалшадай хоорондын аха дүүгэй харилсаае ба нүхэсэлые бэхижүүлхэ гэжэ би найданаб. (ТАСС).

Октябрьска революциин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан выставкэ

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан уран зурагай, графикын ба скульптурын уран hайханай үргэн ехэ Бүхэсоюзна выставкые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи искусствын хэрэгые эрхилхэ комитет эмхидхэхэ байна.

Энэ түүхэтэ үдэрые тэмдэглэжэ 1947 ондо үнгэргэгдэхэ Бүхэсоюзна уранhайханай выставкэ нээгдэхэ юм. Түс выставкэ хадаа удхашанараараа ба үргэн ехэ түхеэрэлгээрээ манай зураглан харуулха искусствын саашаа дэбжэхын харгые тодо болгожо үгэнэ.

1946—47 онуудай үедэ энэ выставкэдэ бэлэдхэхэ ябадал болбол уранзураашадай ба зураглан харуулха искусствые хүтэлхэ организацинуудай гол ажал болоно.

БМАССР-эй уранзураашадай союз дээрэ хэлэгдэhэн уранhайханай выставкэдэ бэлэдхэхэ ябадалда ехэхэн ажал хэхээр хараалба.

А. **ГЕРГЕСОВ.**

Пропагандистнууд ба агитаторнуудта туһаламжа

ВКП(б)-гэй XVIII С'ЕЗД СССР-эй СЭРЭГЭЙ-ЭКОНОМИЧЕСКА ХҮСЭ ШАДАЛЫЕ БҮХЭЖҮҮЛХЭ ТУХАЙ

1946 оной февралиин 9-дэ Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай урда хэлэһэн түүхэтэ үгэ соогоо нүхэр Сталин болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда манай олониитын ба гүрэнэй байгуулалта илаа, манай Улаан Арми—Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүд илаа гэжэ хэлэһэн байна. «Бүхы оронии эдибхитэй оборонодо уридшалан бэлэдхэнгүйгөөр иимэ түүхэтэ ехэ илалтые туйлажа болохо гэжэ һанахань эндүүтэй байха һэн»—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Манай орон болбол эдибхитэй оборонодо бэлэдхэжэ, индустриальна орон болгогдоһон байна. Манай оронии аграрна оронһоо индустриальна орон болгохо хэрэгтэ 13 шахуу жэл хэрэглэгдэһэн байха юм. Манай оронии индустриальна болгохо ябадалда гурбан сталинска табанжэл шиидхэхы үүргэ эзэлээ.

Манай парти болбол манай оронии бэхижүүлхын түлөө, технико-экономическа талаар капиталистическа оронуудһаа дулдыдахагүй орон болгохын түлөө, тэрээнэй сэрэгэй экономическа хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэһэн байха юм. Эдэ бүхы зорилгонуудые гүйсэдхэхэ ябадалда ВКП(б)-гэй XVIII съездын шиидхэбэринүүд шухалын шухала һуури эзэлнэ.

ВКП(б)-гэй XVIII съездээр абтаһан гурбадахи Сталинска табанжэлэй түсэб болбол СССР-эй сэрэгэй экономическа хүсэ шадалые үшөө ехээр бүхэжүүлхэ ябадалда хандуулагдаһан байна. Мүн тэрэшэлэн съезд болбол СССР-эй гол экономическа зорилгые хараалан табиһан байна. Гэбэшье ВКП(б)-гэй XVIII съездын шиидхэбэринүүдые гүйсэдхэхэ ябадал Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин гэнтын добтолго хэһэнэй, үйлөөр таһалдаһан байна.

Манай орондо добтолон ороһон фашистска Германи бута сохигдобо. Империалистическэ Япони даргадажа, үбдэг дээрээ сүхэрүүлэгдэбэ. Дайн байлдаании үүдхэгшэ оронуудые илаха ябадалда Советскэ Союз шиидхэхы үүргэ эзэлээ.

Манай арад түмэн дайнда түүхэтэ илалтые туйлаад, мүнөө амгалан сагай байгуулалтада шэлжэн оробо. Ороной һандаралда ороһон районуудые һэргээн бодхоохын ба СССР-эй арадай ажахые саашадань хүгжөөхын тулада СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессеэр дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэб баталагдан абтаба.

Шэнэ табанжэлэй ажахын-политическэ гол зорилго болбол дайнда һандарһан оронойнгоо районуудые һэргээн бодхоохо, ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахын дайнай урдахи хэмжээе хүсэжэ, горьтойгоор үлүү гараха гэһэн ябадал мүн болоно.

Верховно Соведэй сесси дээрэ нүхэр Вознесенский шэнэ табанжэл тухай элидхэл соогоо табанжэлэй түсэб болбол ВКП(б)-гэй XVIII съездээр хараалагдаһан советскэ общиествын хүгжэхэ тэрэ замые һэргээн үргэлжэлүүлхэ байна гэжэ хэлэһэн байна.

XVIII съездын шиидхэбэринүүд болбол дайнай дүүрээд байхада онсо шухала удхашанартай болоно, ушарынь манай орон амгалан сагай байгуулалтын зам дээрэ тэрээнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ оробо гээшэ.

Партиин XVIII съезд дээрэ нүхэр Сталин уласхоорондын байдалые иигэжэ тодорхойлһон байна гэбэл: «Энэ үе болбол капиталистическэ оронуудта экономикыншье талаар, мүн политикыншье талаар доһолгооной үе байгаа».

Германи, Итали ба Японии гурбан агрессивнэ гүрэнүүд дайнай һүүлэй амгалан журамые эбдэһэн байна. «Шэнэ империалистическэ дайнай эхилһэн факт болобо».

Гэбэшье тиихэдэ дайн болбол бүгэдэниитын, дэлхэйн хэмжээн дээрэ боложо байгаа бэшэ. Агрессор гүрэнүүд болбол агрессивнэ бэшэ буржуазно-демократическа гүрэнүүдэй гаргашаар, эдэнэй хамаархаагүй ябадалые хэрэглэн дай хэһэн байна.

Дотоодын байдалые тодорхоилхо зуураа нүхэр Сталин «энэ болбол манай партиин генеральна линиин гүйсэд илалтын үе байгаа» гэжэ хэлэһэн байна.

Арадай ажахын хүгжэлтын талаар ажаүйлэдбэри ба газартаряалангые мүнөө үеын техникын үндэһэ һуури дээрэ шэнэлэн байгуулха хүдэлмэри дүүрээд байгаа. Бүхы ажаүйлэдбэри шэнэ техническэ үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан гү, али шэнэлэгдэһэн байгаа. Хүдэлмэришэн анги, таряашад ба интеллигенциин хоорондохи илгаа улам улам бага боложо байна. СССР-тэ эксплоататорска ангинууд усадхагданхай. Советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэл улам бүхэжэһэн ба СССР-эй арадуудай эб найрамдал батажаһан байгаа. Эдэ бүгэдын ашаар шэнэ Конституци баталагдан абтажа, ороноо гүйсэд демократизацилха ябадалда ехын ехэ алхаса хэгдэһэн байха юм.

1939 ондо манай ажаүйлэдбэри болбол 1913 онойхидо орходоо 9 дахин ургаһан байгаа. Ургалтын темп ба үйлэдбэрилгын техникын талаар манай орон дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуурида гараба. Бидэнэр болбол гол капиталистическэ оронуудһаа экономическа талаараа гү, тодорхойлон хэлэбэл, нэгэ амин хүндэ үйлэдбэриин бүтээсын хүртэхэ талаар гээгдэжэ байгаабди.

Колхозууд ба совхозууд болбол 1938 ондо бүхы суглуулһан таряанһаа 40 процент товарна ороохо гаргаба. Энэ хадаа 2 миллиард 300 миллион пүүд товарна ороохо тэдэнэр газаашань гаргаа гэһэн удхатай болоно, энэнь 1914—1918 онуудай дайнай урдахиһаа 1 миллиард пүүд үлүү байна.

Парти болбол орон доторхи троцкистско-бухаринска ба буржуазно-националистическэ агентурые үндэһөөрынь үгы хэжэ, фашизмын табюулнуудые саг соонь усадхаһан байгаа.

Агрессивнэ гүрэнүүдэй эмхидхэһэн хоёрдохи империалистическэ дайн болбол бүхы дэлхэй дээрэ «мэгдүү ба этигэн ядаха» байдал бии болгоод байгаа.

Оронойнгоо оборонын хүсэ шадалые бэхижүүлжэ, гэнтын элдэб ушаралнуудһаа ороноо аюулгүй болгохо хэрэгтэй байгаа. Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй Флодой дайшалхы бэлэдхэлые шангадхаха тухай арга хэмжээ абаха хэрэгтэй байгаа. Манай правительство болбол энэ хүдэлмэрии ябуулан, 1934 оной һүүлдэ Лиги нацые амгалан байдалай зэмсэг болгохо ба агрессорнүүдые элирүүлхэ газар болгожо ашаглахын тула тэрээндэ ороһон байна. 1935 ондо Франци СССР хоёр агрессидэ эсэргүүсэн бэе бэедээ туһалалсаха договор баталһан ба мүн тиимэ удхатай договор Чехословакитай тэрэ үедэ баталагдаһан байгаа. СССР болбол 1936 ондо Монгол Арадай республикатай харилсан туһалалсаха договор баталһан ба 1937 оной август һарада СССР Хитад хоёрой хоорондо бэе бэедээ добтололсохогүйн тухай договор баталагдаһан байгаа.

Советскэ арадай дайсадай добтолгын хараада эгээн түрүүндэ дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэн—Советскэ Союз байгаа. Капиталистическэ хүреэлэлгэ ба тэдэнэй агентура болбол советскэ гүрэнии хохидхон һуладхажа, сэрэгэйнь хүсэ шадалые ба эмхи гуримтай байдалыенъ буурулха гэжэ бүхы аргаараа оролдоһон юм.

Ушар иимэһээ нүхэр Сталин болбол гүрэнэй теори тухай тусхай тогтожо хэлэһэн байна. Манай гүрэн болбол бүхэжүүлэгдэжэ, германска фашизмда эсэргүү дайн соо эмхи гуримтай механизм мүн байһанаа харуулба. Дайнай хатуу шанга шалгалта ба хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүд манай гүрэнии һуладуулаагүй, улам бүхэжүүлһэн байна. Дайнда манай гүрэнэй байгуулга илажа, эбдэршэгүй бүхэ голтой байһанаа харуулба.

Советскэ гүрэнэй бата бэхи байһан ябадал ба коммунистическэ партиин эмхидхэхы хүсэн болбол СССР-эй оборонын хүсэ шадалай үндэһэ һуури боложо үгэһэн байха юм.

Арми ба флот хадаа экономикоһоо дулдыдадаг юм гэжэ Энгельс хэлэһэн байгаа. Экономикын хүгжэлтэ ба техникын һайжарал хадаа сэрэгэй хэрэгтэ шэнэ шэнэ зохёолнуудые бии болгожо, энэнь сэрэгэй тактика ба стратегиие хубилгадаг юм гэжэ мүн Энгельс заана.

Ороной экономическа хүсэ шадал болбол тэрэнэй сэрэгэй хүсэ шадалые тодорхойлон харуулна. Мүнөө үедэ аграрна орон болбол техническэ талаараа хүгжэнги оронтой ямаршье амжалтатай тэмсэл хэжэ шадахагүйнь мэдээжэ.

Социализмһаа коммунизмда шата дамжажа шэлжэн орохо замаар манай оронии хүгжүүлхын ба оронойгоо сэрэгэй хүсэ шадалые бүхэжүүлхын тула ВКП(б)-гэй XVIII съезд болбол гурбадахи табанжэлэй программые хэраалжа, СССР-эй гол экономическа зорилгые зааһан байна.

СССР болбол техникын бүтээсын ба манай ажаүйлэдбэриин ургалтын хурдабшалалай талаар гол капиталистическэ оронуудые хүсэжэ үлүү гараһан байна, гэбэшье «бидэ экономическа талаар, тодорхойлон хэлэбэл, ажаүйлэдбэриин бүтээсын амин хүн бүхэндэ хүртэхэ талаар үшөө гээгдэнги байнабди»,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэһэн байна.

Капиталистическэ оронуудта ажаүйлэдбэриин продукци нэгэ амин хүндэ ехэ хүртэнэ гэхын хамта тэрэ болбол үргэн арадта хүртэнэ бэшэ гээшэ гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Тэндэ байгаа хүдэлмэришэн анги ба ажалшан арад болбол өөрынгөө бүтээжэ гаргаһан зүйлые абадаггүй, хэрбээ хүдэлмэритэй һаа, хоолойгоол тэжээхэ гэһэн тэдые абадаг байха юм. Капиталистическэ оронуудай хэдэн миллион хүнүүд ажал хүдэлмэригүй, гуйраншалжа ябадагынь мэдээжэ.

Гол капиталистическэ оронуудые экономическа талаар хүсэжэ үлүү гараха гэжэ ВКП(б)-гэй XVIII съезд шиидхэһэн байгаа.

Советскэ Союз болбол мүнөө амгалан сагай байгуулалтада шэлжэн ороод байхадаа ВКП(б)-гэй XVIII съезд дээрэ хараалагдаһан зорилгонуудые бэелүүлжэ эхилбэ. Экономическа гол зорилгые бэелүүлхэ ябадалда арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Сталинска дүрбэдэхи табанжэл шиидхэхы шанартай үүргэ эзэлхэ байна.

ВКП(б)-гэй XVIII съездын шиидхэбэринүүд соо тэмдэглэгдэһэн стратегическэ онсо илгаае тэмдэглэхэ шухала. ВКП(б)-гэй XVIII съезд болбол капитальна барилгада 192 миллиард түхэриг хараалһан байгаа. Эдэ барилгануудые стратегическэ талаар хубаарилан, ороной гүнзэгы тыл болохо Урал, Сибирь, Алас Дурнада бариха гэжэ зааһан байха юм.

Капитальна барилганууд, шэнэ ба һэргээгдэн шэнэдхэгдэһэн предприятинуудые хүдэлгэжэ захалха ябадалнууд болбол СССР-эй үйлэдбэриин-техническэ базые дээшэлүүлхэ, оронойнгоо экономическа хүсые улам үргэхэ гэһэн ба хэрбээ СССР-тэ добтолго хэхэ ябадалай гараа һаа, хүсэнүүдэй таарамжатай резерв байгуулһан байха гэһэн удхатай байгаа. СССР-тэ фашистска Германиин добтолон ороһоной үйлөөр баруун зүгэй ажаүйлэдбэриин предприятинуудые зүүн зүгтэ нүүлгэхэ ябадалда энэ сэсэн политикын зүб байһаниинь тобойн харагдаһан байна. Зарим предприятинууд нүүлгэгдэжэ бэлэн байһан корпусуудта оруулагдаһан байха юм.

Саашань съезд болбол ажаүйлэдбэрии түүхэй эдтэй газарнуудта ба продукциие хэрэглэн абадаг районуудта али болохоор дүтэлүүлжэ, рациональна бэшэ, холын шэрэлгэнүүдые усадхалга зайлашагүй байһаниие тэмдэглэһэн байна.

Ороноо хангаха ябадалда ямар нэгэн гэнтын ушарал болохогүйн тула машина бүтээлгын, нефть болбосоруулгын ба химиин ажаүйлэдбэриин зарим һалбаринуудта нэгэ хэбэй предприятинуудые бариха ябадал шухала байна гэһэн съездын заабари онсо шухала. Гурбадахи табанжэл соо бүтээгдэхэ доменно печьнүүдэй 75 процентые зүүн районуудта байгуулха, нүүрһэ ба цемент абалгые зүүн районуудта дэлгэрүүлхэ, Дунда Азиин хүбэндэ дүтэлүүлжэ бүд нэхэлгын ажаүйлэдбэриин базые зүүн районуудта байгуулха гэжэ съезд сэхэ зааһан байна.

Съезд болбол Зүүн зүгтэ хүдөө ажахын машина бүтээхэ, трактор холбохо ба заһаха база байгуулха гэжэ шиидхэһэн байгаа. Энэ шиидхэбэриие бэелүүлэн Алтайн тракторна завод хүдэлжэ эхилһэн ба манай республикын Селендумада мотор заһаха завод байгуулагдаба.

Эдэ оухы зорилгонуудые бэелүүлээд байхада ороноймнай экономическа хүсэ шадал улам дээшэлхэ ёһотой байгаа. Энээниие гүйсэд дүүргэхэ ябадал хадаа Советскэ Союзда фашистска Германиин добтолон ороһоной үйлөөр таһалдаһан юм.

ВКП(б)-гэй XVIII съездын шиидхэбэриин ёһоор Улаан Армиие саашадань бүхэжүүлгэ хараалагдаһан байгаа. Энэ хадаа гүрэнөө бүхэжүүлгэ ба оронойгоо экономикые бүхэжүүлгэһээ гадна Улаан Армиие техническэ зэбсэглэлгээр, гэрээндэ кадрнуудые бэлэдхэжэ, мүнөө үеын дайнай дүй дүршэл дээрэ һургаха ябадалаар туйлагдана.

Улаан Арми болбол түрүү техникээр зэбсэглэгдээд байхадаа тэрэ техникын үндэһэ һуури дээрэ личнэ составаа һургаха, дай хэхэ дүй дүршэлые ашаглан хэрэглэхэ ябадалые эмхидхэхэ ёһотой байгаа.

Урдань Улаан Арми болбол территориальна гурим ёһоор байгуулагдаһан байгаа. Мүнөө «манай сэрэгэй үндэһэ һуури болохо территориальна гурим болбол гүрэнэй оборонын хэрэгтэ зүрюу болсод байна» (Ворошилов).

Территориальна гурим болоол Улаан Армиие техникээр зэбсэглэхэ ябадалда таагүй болоод байгаа. Мүнөө манай Улаан Арми хадаа кадрова гуримаар байгуулаглажа, нилээд ургаһан байна. Партиин XVII съездын үедэ байһан Улаан Армиин тоос 100 процент гэжэ абаа хада XVIII съезд хүртэр 203 процент ургаһан байха юм. Кадрова дивизинүүд 10 дахин олошороо. Дивизинүүдтэ артиллери болон пулемедуудые олон болгоһоной ашаар личнэ составай тоо олошорһон байха юм.

Улаан Армиин техническэ зэбсэглэлые тэрэнэй буудалгын хүсэн дээрэһээ эли тодоор хаража болоно. Жэшээлхэдэ, партиин XVIII съездын үедэ Франциин ябган сэрэгэй нэгэ корпус бүхы артиллереэрээ нэгэндоро буудахадаа 6.373 кг. металл гаргадаг, германска армиин корпус 6.078 кг. металл гаргадаг байхада, Улаан Армиин нэгэ корпус—7.136 кг. металл буудажа гаргадаг байгаа бэлэй. Мүн энэ үедэ манай морин сэрэг 52 процент, авто-броне-танкова сэрэг 152 процент, танкова парк 191 процент, бронемашинанууд 7,5 дахин ургаһан байна. Хэрбээ 1934 онии 100 процент гэжэ абаа хада танкын буудаха хүсэн 393 процент ургаһан байха юм.

Агаарай сэрэгэй хүсэнүүд личнэ составаараа 138 процент ба самоледой паркын талаар 130 процент ургаһан байгаа. Манай самоледуудай дээгүүр ниидэдэг ба холо ниидэдэгые манай суута соколнууд Чкалов, Громов, Гризодубова, Коккинаки ба бусад харуулһан байна.

Манай армиие моторoop хангалга 260 процент ургажа, нэгэ боецтэ 13 морьной хүсэн хүртэдэг болопон юм.

Техническэ зэбсэгжэлэй хажуугаар мүн Улаан Армиин кадрнуудые мүнөө үеын дайнай дүй дүршэл дээрэ һургаха хэрэгтэ бага бэшэ анхарал табигдаһан байгаа.

Манай орон болбол туйлай ехэ резервтэй ба газарай малтамалай баялигай орон мүн. ВКП(б)-гэй Курска обкомой секретарь нүхэр Доронин ВКП(б-)гэй XVIII съезд дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Курска магнитна аномалиин хоёр хубиин шэнжэлэн бэдэрэгдээд байһан талмай дээрэхи запас 335 миллион тонно эрхим һайн шанартай рудагаар тодорхойлогдобо гэжэ тэмдэглэһэн байна. Тэрэ рудагай үеын зузааниинь 90 метр болоно.

Партиин XVIII съездын делегадууд болбол СССР-эй экономическа хүсэ шадалай ургалта ба Улаан Армиин техническэ зэбсэгжэлэй ургалтада түшэглэжэ, эдэ бүхы «гол» ба «гурбалжанда» дуратай агрессорнүүд үшөө арифметикын ухаание ойлгохо ёһотой гэжэ уридшалан хэлэһэн байха юм. Гэбэшье берлинскэ эшээнэй ухаагаа алдагшад хадаа «гурбалжанаар» хизаарлажа, СССР-эй һүртэ хүсэ шадалай тоогой арифметикые ойлгоогүйнь элитэ байна.

Мүнөө Советскэ Союз болбол 1946—1950 онуудта СССР-эй Арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые бэелүүлжэ эхилбэ. Советскэ арад энэ Сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлэ орон дотороо социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ долгиие улам улам бадаруулжа байна. Энэ түсэбые амжалтатай дүүргэхэ ябадалда ямаршье һэжэг байхагүй. Табанжэлэй түсэбые амжалтатай дүүргэхэ ябадал болбол СССР-эй сэрэгэй-экономическа хүсэ шадалые бүри үндэр дээдэ шатада хүргэхэ байна.

П. ХАДАЛОВ.

Партийна ажабайдал

КОММУНИСТНУУДАЙ ТҮРҮҮ ҮҮРГЭ

Хабарай тарилгын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлтэ хадаа шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй үедэ тарилгые амжалтатайгаар ба үндэр дээдэ шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэлые хүтэлбэрилхэ гэһэн зорилго Ториин аймагай коммунистнуудай болон бүхы партийна организацинуудай урда байһан байна. Иимэһээ хабарай тарилгын эхилхэһээ үшөө бүри урда аймагай партийна организаци болбол бэлэдхэлэй хэдэн хэмжээябуулганууды үнгэргөө. Энэ ушар хадаа хабарай тарилгые эмхитэй гуримтайгаар эхилхэдэ туһа боложо үгэһэн байха юм.

«1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ түсэб тухай Хуулитай» ажалшадые танилсуулха талаар олониитын—политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зуураа, коммунистнууд ба агитаторнууд хадаа табанжэлэй түсэбые дүүргэлтэ болбол ажахын жэлэй, кварталай, һарын түсэбүүдые дүүргэхэ ябадалһаа, хүн бүхэнэй өөрынгөө ажалай үдэр бүриин нормые дүүргэхэ ябадалһаа дулдыдана гэжэ ажалшадта ойлгуулһан байна.

Манай бүхы политическэ хүдэлмэри болбол түсэбые дүүргэхэ ябадалтай тэмсэлдэ зорюулагдаһан байха юм. Социалистическэ мүрысөөнэй ехэхэн удхашанартай байһан дээрэһээ бидэнэр тэрэниие эмхидхэхын тула бага бэшэ хүдэлмэри ябуулаабди.

Колхоз, бригада плугшан, борнойшон бүхэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон байха юм.

Колхоз бүхэн нарин нягтаар табигдаһан түсэбтэй байгаа. Колхозуудай партийна организацинууд коммунистнууд ба комсомолецуудые бригада бүхэндэ зүбөөр хубаарилжа табяа. Жэшээлхэдэ, «Заветы Ильича» колхозой партийна организаци болбол «Искра» колхозой парторганизациин жэшээгээр коммунистнуудаа эгээл харюусалгата газарта табиһан байна. Коммунист Дагбаев полевой бригадые хүтэлбэрилнэ, шанарые шалгагшаар коммунист Цыбикжапов хүдэлмэрилнэ. Тус колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Д. О. Цыдыпов агитационно-олониитын хүдэлмэриие ябуулна. Тэрэнэй хүтэлбэри доро агитаторнууд үдэр бүри дайшалхы хуудаһануудые гаргадаг байна. Колхозойнь ханын газетэ табан хоног соо нэгэ дахин гарадаг. Үдэрэй даалгабариие ямараар дүүргэжэ байһаниие бригадын болон бүхы колхозой ажалай бүтээсын доскада бэшэдэг байгаа. Ханын газетэнүүдтэ, дайшалхы хуудаһануудта түрүү хүнүүдэй дүй дүршэлнүүд бэшэгдэжэ, олоной шадабари болгогдодог.

Тус колхозой правлени ба партийна организаци болбол социалистическэ мүрысөөе улам ехээр дэлгэрүүлхын түлөө дамжуулгын улаан туг бии болгоһон байгаа. Тэрэнь табан хоног үнгэрхэ бүхэндэ эрхим бригадада барюулагдадаг юм. Тиихэдэ эрхим плугшад ба трактористнуудта бишиихан тугууд үдэр бүри барюулагдадаг байна.

«Заветы Ильича» колхоздо партийна хүдэлмэри иимээр табигданхай байгаа. Коммунистнууд Дагбаева, Бужигаев гэгшэд түрүүшын үдэрһөө эхилжэ даалгабаряа 130—150 процент дүүргэжэ, бусад колхозниигуудтаа үльгэр жэшээ харуулдаг байха юм. Коммунист Дагбаевай хүтэлбэрилдэг полевой бригада социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, нэгэтэ бэшэ дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Тэрэ бригадын плугшад бишиихан улаан тугуудаараа танигдана.

Энээнэй ашаар «Заветы Ильича» колхоз бусад олон колхозуудһаа ехэ тариха түсэбтэй байбашье, аймаг соогоо тарилгынгаа ябасаар түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Эндэ нэгэ мянга хахад шахуу гектар газарта тарилга хэгдэһэн байна.

Мүн бусадшье колхозуудта партийна организациин хүдэлмэри иимэшүүгээр табигданхай. «Улаан Номто» колхозой партийна организаци (секретариинь нүхэр Очиров), Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци (секретариинь нүхэр Бадмаев) ба бусад зарим колхозуудай парторганизацинуудай хүдэлмэрэе һайнаар табиһан байна.

Хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэлтэ болбол машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриһөө нилээд дулдыдаха гэжэ ойлгоод, манай аймагай партийна организаци коммунистнуудые тракторна бригадануудта зүбөөр хубаарилжа табиха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Бригаданууд, агрегадууд, трактористнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. Ториин МТС болбол социалистическэ мүрысөөндэ Бургалтайн МТС-ые уряалһан байгаа. Мүрысэжэ ябаһан эдэ хоёр МТС-үүдэй хүдэлмэринүүдэй дүн тарилгын үедэ гурба дахин гаргагдаа. Мүрысөөнэйнь дүнгүүд аймагай газетэдэ түнхаглагдадаг ба нютагай радиогоор дамжуулагдадаг байгаа. Мүнөө үедэ Бургалтайн МТС түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тус МТС-эй трактористка ВКП(б)-гэй член нүхэр Урбанеева АТЗ—НАТИ трактораар 5.8 га хахалха нормотоо аад, үдэр бүри 7—8 га хүртэр һайн шанартайгаар хахална. Мүн тус МТС-эй нүхэр Бадмаевай бригада ажалай үндэр бүтээсэ харуулна. Эндэ бүхы трактористнууд хүлээнайнгаа нормые холо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Илангаяа һаар трактористнууд Табанов ба Дондуков гэгшэд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр хабарай тарилгын эхилһээ хойшо үдэр бүри даалгабарияа 120—130 процент дүүргэдэг байна.

Мүнөө үедэ ороoһото-бобовой культурануудай тарилгые аймагай олонхи колхозууд дүүргэжэ байна. Яровой культурануудай тарилга улам дүтэлжэ байна.

Хоёр һарын урда тээ манай аймагай ажалшад Закаменай аймагай ажалшадтай социалистическэ мүрысөөндэ ороһон байгаа. Мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд колхозууд ба предприятинууд дээгүүр гаргагданхай. Теэд энэнь имагтал эхин болоно. Табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ талаар манай урда тон ехэ зорилгонууд байна гээшэ. Ториин партийна организациин коммунистнууд болбол хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые, шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэхын түлөө хамаг бүхы хүсэ шадалаа гаргаха байна.

Г. П. ИВАНОВ,
ВКП(б)-гэй Ториин айкомой секретарь.

Агитбригада эмхидхэбэ

Һаяхан ВКП(б)-гэй Баунтын айкомой ба аймагай гүйсэдхэхэ комитет болбол аймагай ажалшадые шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулитай гүнзэгыгөөр танилсуулха зорилготойгоор агитбригада эмхидхэбэ.

Тус бригада аймцентрын партийна, советскэ болон комсомольско организацинуудай 8 агитаторнуудһаа бүридэһэн байха юм. Бригадые аймцентрын социалистическэ культурын байшангые даагша ВКП(б)-гэй член нүхэр Федоров хүтэлбэрилнэ.

„Майн 1", Сталинай, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудаар агитбригада хүдэлмэрилжэ, шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулитай колхозниигуудые танилсуулхаһаа гадна табанжэлэй түсэбтэ зорюулһан дайшалхы хуудаһануудые ба ханын газетэнүүдые гаргадаг байна.

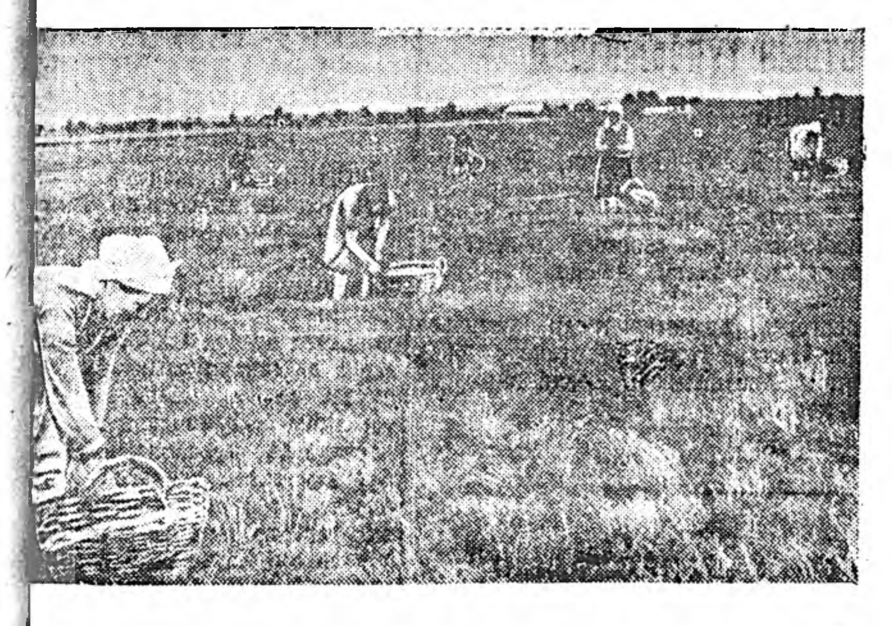
Багша-агитатор

Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи эхин һургуулиин багша нүхэр Миронов болбол табанжэлэй түсэб тухай хуулиие ойлгуулхын түлөө колхозниигуудай дунда саг үргэлжэ хөөрэлдөөнүүд ба элидхэлнүүдые үнгэргэнэ.

Мүн нүхэр Миронов болбол шэнэ табанжэлэй түсэб гүйсэдхэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн тухай бүхы колхозниигуудтаа һайнаар ойлгуулжа үгэнэ.

Мүнөө тус колхозойхид Бухаюзна социалистическэ мүрысөөн бултадаа оролсожо, хабарай тарилгые түргэнөөр ба шанартайгаар дүүргэжэ, аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын Улаан тугые абаһан байна.

Б. ЦЫДЕНОВ.

...овска областиин Шуйска районой Сталинай нэрэмжэтэ Юр...а колхозой У. М. Шутовай звено гектар бүриһөө 15 центнер ...углуулха уялга абаба.
...АГ ДЭЭРЭ: Намарай тарилгын буртаг үбһэ түүжэ байна. Наала ...звеное даагша У. М. Шутова. (ТАСС-эй фотохронико.)

...ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ХХ ЖЭЛЭЙ ОЙДО БЭЛЭДХЭЛ

(...ССР-эй уранзураашадай оргкомитедэй ...умдэ хабаадаһан Цыренжаб Сампиловтай хөөрэлдөөн)

...-Монгол арадай хуушанай ...рааша, РСФСР-эй искус...дай габьяата ажал-ябуул... Цыренжаб Сампилов һаяхан ...аа бусажа ерэбэ. Тэрэ ха...етскэ уранзураашадай Сою... комитедэй Х пленумдэ ха...ахаар ошоһон байгаа.

...һайхан зурагуудай ханан...гагдаһэн һаруул гэрэлтэй ...койдонь хүлеэжэ һуубабди. ...алуун үдэр хүхэ ногоон ...үльбэрэн сэнгэн бэлшээжэ ...лдэб зүһэнэй адуу мори...аһан ехэ зураг бидэнэрэй ...ана. Мүн „Бүрхэг үдэр" ...рагта һалхируу толгойгоо ...эн, хүл дээрээ дааран ... морид хайратайгаар ха... Үбэлэй саһатайда холын ...рээд, шаргатай үбһэ эди...ан унаала дарагдаһан ту...морид зурагуудай нэгэндэ ...ргатай эзэнһээ тэргэдэн, ...урдаар гүйлдэжэ ябаһан ...шье харанабди. Ямаад, ..., бухануud . . .

...нарай, артистнарай, залуу... болон республикын габь...үүдэй портредүүд адляар ...гоёор зурагданхай байна. ... станда байһан агитатор" ...нөө зурагдажа дүүрээдүй ... хаража урмашан һонир...рэгые хойшо татадаг зүйл болоно.

Манай хуушанай ба залуу үеын уранзураашад творчествынгоо ажалда наринаар хандадаг байха ёһотой. Выставкэдэ табигдаха нилээд олон зурагууд шэрээрээ, композициярaa ба дүүргэлтээрээ дутуутай гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

„Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэдэ бэлэдхэхэ ябадал манай уран зураашадай урда айхабтар ехэ үүргэ зорилго табина"—гэжэ А. Герасимов өөрынгөө элидхэлые дүүргэбэ гэжэ Цыренжаб Сампилович хөөрэнэ.

Бүхэсоюзна уранһайханай выставкэдэ табигдаха уран зурагуудай тухай СССР-эй арадай уранзурааша Б. Иогансон элидхэл хэлэһэн байна. „Манай арад зон бүхы дэлхэйдэ түүхэтэ илалта туйлаа. Тиимэһээ манай илагша арад зоной нэрэ түрэдэ хүрэмөөр ба арадай үндэр эрилтэдэ харюусамаар зохеолнуудые бии болгохо уялгатайбди" гэжэ Б. Иогансон хэлэһэн байна. Мүн энэ элидхэлшэ Москвагай ба Ленинградай уранзураашадай зурагууд тухай шүүмжэлэлэй тодорхой шэнжэлэл хэбэ гэнэ. Историческа темые яажа зүбөөр шиидхэхэ тухайда болон картина, пейзаж, портредүүд тухай тодорхой хэлэбэ. Элидхэлэйнь һүүлшын бүлэг залуу уран зураашадай ажалда зорюулагдаһан байба.

...ьегүй Цыренжаб Сампи...ко ерэнэ. Өөрынгөө хэжэ ...ажал тухайда хөөрэхэ ехэ ... искусствын ехэхэн мас...а харагдадаг даруу түни ...жаб Сампиловичта ха... Өөрынь ямар нэгэн зу...гтажа эхилбэл, бүришье ...байдаг байна.
...енжаб Сампилович Мос...гэрһэн уранзураашадайн... комитедэй пленум тухай ...—гэжэ эхилнэбди.
...э 300 шахуу уранзураа...араа—гэжэ нүхэр Сампи...нэ. Тэдэнэй дунда скульп... уранзураашад, уран...хэгшэд, Москвагай болон ...адай алдар солото түлөө...акадүү республикануудай... уран зураашад олон

...ленумые СССР-эй арадай ...аша, гурба дахин Ста...агналай лауреат А. Ге...ээжэ урилшалан үгэ хэ...дэ Бүхэсоюзна уранһай...тавкэ тухай асуудал хэл... байна. Тэрэ выставкэ...раглан харуулха искус...нөө үеын байдалые то... согсолхо байна гэжэ ...э тэмдэглэбэ гэнэ.
...юзна уранһайханай выс...аа манай искусствын со...ческэ реализмын замаар ...дэбжэхэ ябадалда шуул...ложо үгэнэ. Тиимэһээ ...алда туһалха шүүмжэлэл ...үргэнөөр табигдаха хэ... Туйлаһан амжалтаһаа ...ьехэ ябадал манай уран ...искусствын дэбжэхэ хэ...

Тэндэ хабаадаһан 50 шахуу уранзураашад элидхэлнүүд тушаа ...юнии үгэнүүдые хэлэбэ ха. Ма...ай республикын түлөөлэгшэ Цыренжаб Сампилов түрэл республикынгаа уранзураашадай ажал тухай хэлэһэн байна. Тэндэ суглаагшад союзна республикануудай зураглан харуулха искусство тухай олон элидхэлнүүдые шагнаба. Тэдэ элидхэлнүүдые алдарта уранзураашад ба критигүүд Г. Жидков, С. Герасимов, М. Керзин, А. Герасимов, Б. Беймарна, А. Тихомиров гэгшэд хэлэбэ.

Уранзураашад Загорско экскурсада ошохо,ородой анха урданай искусствын памятнигуудые академик И. Грабарь гэгшын хүтэлбэри доро хараба. Столицын музейнүүдые, выставкэнүүдые болон театрнуудые хараһан байна.

Мүн агууехэ Октябрьска революциин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайхан альбом гаргаха тухай, выставкын тусхай байшангай барилга болон тэрэнэй бэлэдхэл тухай асуудалнуудые хэлсэжэ тус пленум майн 25-да хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Мүн өөһэдынгөө хэхэ хүдэлмэринүүд тухайда Цыренжаб Сампилович хөөрэхэ зуураа: „Энэ пленумдэ хэлэгдэһэн элидхэлнүүд ба дүршэл шадабарита нүхэдэй хэлэһэн үгэнүүд һургаал боломоор ехэхэ понирхолтой байгаа„ гэжэ мэдүүлнэ.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэлдэ

...ын ажаүйлэдбэриин ба ...ын түрүү стахановецуу... 6-да болоһон зүблөөн ...(б)-гэй обкомой секре... Кудрявцевай хэлэһэн ... Бурят-Монголой гүрэ... ород ба бурят-монгол ...э хэблэн гаргахань. ...эл 8000 тиражтайгаар ...олгогдожо һаяар гаргагдаха юм.

* * *

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл уранзохёолшо Жамсо Тумуновай „Сүхэ баатор" гэжэ зохёолые хэблэн гаргахаар бэлэдхэл хэжэ байна.

Энэ зохёол манай республикын 23-хи ой болтор 8000 тиражтайгаар гаргагдахаар хараалагдана.

...текын хүдэлмэрилэгшэдэй практика үнгэргэгдэбэ

...ын Горькиин нэрэмжэтэ ... городой библиотекэ ...үдэлмэрилэгшэдэй 5 хоно...ика һаяхан үнгэргэжэ ...

...тикада городой предприятинууд, эмхизургаануудай институдуудай ба бусад библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд сугларжа дүй дүршэлөөрөө андалдаһан байха юм.

...ЕНОВ.

Абаһан уялгаяа дүүргээ гүт?

Социалистическэ мүрысөөе улам үргэдхэжэ, тарилгые түргэнөөр түгэсхэхэ, пар һайнаар ба ехээр хахалха, хуряалгада эртээнһээ бэлэдхэхэ хэрэгтэй

Түрүүшын шалгалта юу харуулнаб

Сэлэнгын ба Зэдын аймагуудай мүрысөөнэй зарим нэгэн дүнгүүд

Сэлэнгын ба Зэдын аймагай ажалшад сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилгоор май һарада социалистическэ договор баталһан байна.

Мүрысөөнэй эхилһэнһээ хойто тээхи болзор хадаа хабарай тарилгые шиидхэхэ эгээл гол үе, адуу малаа зунай бэлшээридэ гаргаха, пар хахалха, сабшалангай газар һайжаруулха хүдэлмэринүүдэй үе байгаа.

Мүрысөөнэй ябасые анха түрүүн һара үнгэрөөд байхада, хоёр талаһаан шалгажа үзэһэн байна.

Сэлэнгынхид орооһото культурануудай тарилгые июниин 6-да дүүргээ, тиихэдэ зэдынхид ороoһото культурануудай тарилгын түсэбые нэгэ бага үлүүгээр ба хэдэн хоногоор урид дүүргээ.

Зэдын аймагта пар хахалалга унжагайруулагдана. Пар хахалалгын түсэб эндэ имагтал 13 процент дүүргэгдэһэн байна, тиихэдэ Сэлэнгын аймагта пар хахалалга 25 процент болоһон байба. Мүрысөөнэй ябасые шалгаха комиссиин гэшүүд Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ ба Сэлэнгын аймагай „Улан Үдэнгэ" колхозто параа гүйхэнээр хахалһаниень элирүүлээ.

Хоёр аймагуудай колхозууд тарилгын буртаг үбһэ түүжэ эхилээдүй байһыень комисси тодорхойлоо.

Адуу малай тоо толгойе бүрин бүтэнөөр харууһалха талаар Зэдын аймаг Сэлэнгэдэ ороходоо һайн амжалтануудые туйлаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагта малай хоролто: адуу моридоор—0,7 процент, эбэртэ бодо малаар—0,6 процент, хони ба ямаагаар—0,2 процент болоно. Тиихэдэ Сэлэнгын аймагта малай хоролто багашаг байгаа. Орооной кампани хоёр аймагта хоюуландань эмхи гуримгүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Эдэ аймагуудта үнеэдэй—25-30 процент, гүүдэй—50-60 процент ороондо оруулагдаһан байна.

Адуу малые зунай бэлшээридэ гаргалга зарим газарнуудта эмхигүйгөөр үнгэргэгдөө. Эдэ аймагуудта адуу малые үдэр һүнигүй манаха ябадал эмхидхэгдээгүй. Ядаба һаамхай үнеэдыншье манагдадаггүй, тиимэһээ һү бага гарадаг байха юм. Сэлэнгын аймагта гүрэндэ һү тушааха түсэб юрдөөл 12,2 процент, Зэдын аймагта бүри бага хэмжээтэйгээр дүүргэгдэһэн байна.

Үбһэхуряалгада бэлэдхэл эдэ хоёр аймагуудта муугаар ябуулагдана. Сенокосилка болон морин тармуурнуудые заһабарилга имагтал 60-аад процент гүйсэдхэгдөө. Бусад зэр зэбсэгүүд мүн лэ бэлэн болоогүй. Сэлэнгын аймагай түрүү колхоз болохо Загастайн сомонной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбһэхуряалгын машинануудые заһабарилгада мүнөө хүртэр эхилжэ ороогүй байха юм.

Хоёр аймагууд үнгэрэгшэ хабарай туршада сабшалан һайжаруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна гэжэ комисси тоолобо.

Хэрбээ аймагуудай партийна организацинуудай бүрил шууд шадабаритайгаар хүтэлбэрилөө һаань, мүнөө үедэ һайн амжалтанууд туйлагдаха байгаа. Эдэ аймагуудай зарим колхозуудта мүрысөөн ёһо тэдыгээр үнгэргэгдөө. Мүрысөөнэй ябасые шалгаха хэрэг эндэ бүри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Партиин айкомуудай бюро энэ талаар анха түрүүн имагтал 1-2 колхозуудай партийна организацинуудай хэрэгые хаража үзэһэн байна.

Комиссиин хүдэлмэри тушаа хэлэхэдэ энэ хамтарһан комисси болбол аймаг бүхэнэй 5-6 колхозуудаар ябаһан байха юм. Теэд, энэнь бүхы аймагай байдалые хүсэдөөр харуулжа шадаха гүй гээшэ. Комисси болбол аймагуудай нэгэшье МТС-эй байдалтай танилсаагүй. Энэнь комиссиин хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдал болоно. Хамтарһан комиссиин составта нэгэшье рядовой колхозник, малшан үгы байгаа, тэрэнь мүн лэ дутуу дундануудта оролсохо байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй ябасые шалгаха түрүүшын энэ комисси хэлэн дутуу дундануудтай байбашье, табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, хүдэлмэришэдые саашань элсүүлхэдэ ехэхэн удхашанартай байна.

Комиссиин элирүүлһэн дутуу дундые ойрын сагта усадхахын тула партийна организацинууд ехэхэн хүдэлмэри ябуулха ушартай. Эдэ хэрэгтэ Сэлэнгын болон Зэдын аймагуудай газетэнүүд аймагууд хоорондын мүрысөөнэй ябасые ходо харуулжа байха уялгатай.

Дондок Пунсуковой дура зориг

Түрүү һууриин түлөө трактористнууд иигэжэ тэмсэнэ

—Ябашье Пунсуковой бригадые хүсэхэ ёһотойбди—гэжэ тракторна бригадын бригадир нүхэр Дугар Будаев бригадынхидтаа хандажа хэлэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ бригадынхид бидэнтэй тон адли байдалда байгаад, бидэнэрһээ үлүү һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Хажуудамнай гэнтэ хоёр трактор наяржа, саашань юуншье гээшынь дуулабагүйбди. Хараха янзада хоорондоо мүрысэһэн аад, Пунсуковойнгоо бригадада булигдажа байһан хэбэртэй.

... Дондук Пунсуковой бригадын гэшүүдэй гэр байра шэнги болошоһон ваговчигто хүрэжэ ерэхэдэмнай тэрээнэй ханада һаб һаяхан гаргаһан „Дайшалхы хуудаһан" няалгаатай байна.

„Хэрбээ хурдабшалалаа зааханшье һулалуулаа һаа, социалистическэ мүрысөөнэй урилдаанда гартахаяа байнабди. Хурдабшалалаа шангадхая, бүхы хүсэеэ зангидая!"—гэжэ тэрэ „Дайшалхы хуудаһанай" эхиндэ уншанабди.

Энэ зуураа Дондок Пунсуков өөрөө ерэбэ. Харахада багжагар хара шарайтай мойһон хара нюдэтэй, мондуу янзын хүн байба. Үгэ дуу хомортой, члангаяа өөрынгөө амжал тухай ехэ хөөрэдэггүй хүн байба.

—Манай бригадынхид бараг хүдэлмэрилдэг— гэжэ Дондок эхилнэ,—жэшээлхэдэ нүхэр Сандаков „ХТЗ—НАТИ" тракторaap хабарай тарилгын үедэ 203 гектар газар хахалба. Мүн залуу тракгористка Ринчинова—193 гектар, Зандреева 122 гектар һайн шанартайгаар хахалһан байна.

Дондок Пунсуков үг маг гэжэ энэ тэдыгээр өөрынгөө хөөрөөе дүүргэбэ.

Нүхэр Пунсуковой бригада Суулгын МТС соо түрүү һуури эзэлжэ байна—гэжэ МТС-эй директор нүхэр Дашиев энэ комсомольско-залуушуудай бригадын ажал хүдэлмэри тухай хөөрэнэ. Энэ жэлэй хабарай тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэбые 204 процент дүүргэбэ. Бригада болбол энэ хабарай тарилгын үедэ 560 килограмм горючи ба 630 килограмм газогенераторна түлишэ арбилаа.

Хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө энэ комсомольско-залуушуудай бригада МТС-эй дирекциин ба парторганизациин дамжуулгын Улаан туг абанхай.

Мүн ВЛКСМ-эй обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерство болбол залуушуудай тракторна бригадануудай республиканска социалистическэ мүрысөөнэй 1946 оной июниин 1-эй дүнгые хаража үзөөд, Суулгын МТС-эй нүхэр Пунсуковой тракторна бригадын һайн хүдэлмэринүүдые тэмдэглэбэ.

Нүхэр Пунсуков гансашье мүнөө жэл эрхим хүдэлмэриин жэшээ харуулжа байна бэшэ. 1945 ондо эрхим һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө СССР-эй Газартаряалангай Министерствын приказаар нүхэр Пунсуковто 2500 түхэриг шан олгогдоһон ябадал гэршэлжэ байна.

Нүхэр Пунсуковой бригада мүнөө зунай пар хахалалгын хүдэлмэридэ ороод, республиканска социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууриин түлөө тэмсэжэ байна.

Ц. ЗАНДИНОВ.

Нэгэ звеногой хүдэлмэри

Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз ерэхэ жэлэй адуу малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө ехэхэн хүдэлмэри үшөө хабарһаа эхилжэ ябуулна. Колхоздо луговодческо звено эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй ударидагшаар Ринчин Цыбиков хүдэлмэрилнэ. Звенодонь 5 хүн бии юм.

Ринчин Цыбиков хадаа сабшалан хадалан һайжаруулха хэрэгтэ тон дүршэлтэй болонхой. Өөрынгөө нютагые һайн мэдэдэг, тиимэһээ ямар газарһаа хэды шэнээн үбһэ хуряахаяа, тэрэнэй шэмыень лаб мэдэхэ юм. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ тус звено үндэр ургаса хуряажа шадаһан байгаа.

Энэ жэл луговодческо звено арбаад километр хуушан канавануудые элдэб буртагуудһаа сэбэрлээ. Мүн километр шахуу шэнэ канава татагдаһан байна. Эдэ канавануудаар 800 га сабшалангай газар уһалагдаха байһанаа, мүнөө хахадһаань ехэнь уһалагдаад байна.

Р. ДАШИЕВ.

Пар хахалха түсэбөө дүүргэхын түлөө

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Ороoһото культурануудай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэһэн аймагай түрүү колхозууд пар хахалалгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. «Манай ажал» колхоз аймаг соо эгээл түрүүлэн тарилгаяа дүүргэжэ, колхоз хоорондын социалистическэ мүрысөөндэ илаба. Тиин, энэ колхоздо ВКП(б)-гэй айком ба аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан байна. Мүнөө үедэ тус колхоз пар хахалха түсэбөө дүүргэхын түлөө гол анхаралаа табижа байха юм. «Манай ажалайхид» 250 га эртын пар хахалха байһан аад, 150 гаран га хахалаад байна.

Һүүлэй үедэ ороһон хура бороо болбол пар хахалхада ехэ таарамжатай зохид болгобо. Түрүү колхозууд энэ зохид сагые хэрэглэн, пар бэлэдхэлые яһала шангадхаба. «Заветы Ильича» колхоз 200 га хахалһан, мүн 40 гектар борнойлһон байна. «Майн 1» колхоз 150 гектар эртын пар хахалха түсэбөө саг соонь дүүргээ. Тэрэшэлэн Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз тарилгаяа дүүргээд пар хахалжа, борнойлжо байна.

Зүгөөр, аймагай зарим колхозууд пар хахалалгын болзорые ехээр хожомдуулжа байха юм. Тэдэнэй тоодо Дээдэ-Худанай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ, «Ударник» колхозууд түрүүшын ээлжээндэ оролсомоор байна. Эдэ колхозууд аяар мүнөө хүртэр пар хахалха түсэбүүдээ миил 7—10 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн ондоошье хэдэн колхозууд иимэрхүү байдалтай.

Пар хахалалгаар гээгдэжэ ябаһан эдэ колхозуудые шамдуулхын зорилгоор, аймагай хүтэлбэрилхы эмхи-зургаанууд һаядаа шанга хэмжээ абажа байна. Колхоз бүхэн пар хахалха түсэбөө дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоо. Плугшад ба тракторист-нууд үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлаха уялгануудые абана.

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ СЭБЭР ПАР БЭЛЭДХЭЕ

В. ТЮМЕНЦЕВ, БМАССР-эй Газартаряалангай Министрын орлогшо

«СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай» хуули хадаа газартаряалангай элдүүрилгые һайжаруулан, түрүү агротехническэ наукын туйлалгануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, ургасые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, хүдөөажахын продуктнуудай валова суглуулгые ехэ болгохо эрилтэ хэнэ.

Болбосоронги газартаряалантай болохо ба хүдөөажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ тэмсэлдэ эгээл шиидхэхы удхашанартай нүхэсэл сэбэр пар элдүүрилгэ гээшэ гэжэ эртэ урданһаа тоологдодог юм. 1946 ондо хүдөөажалые хүгжөөхэ түсэб тухай гаргаһан тогтоол соогоо советскэ правительство ба партиин Центральна Комитет болбол: «...Бүхы колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай зүгһөө пар хахалха ба элдүүрилхэ, намарай пар хахалха түсэбүүдые тогтооһон болзор соонь үндэр шанартайгаар заатагүй дүүргэхэ ябадалые хангаха ёһотой, энээнгүйгөөр тарянай газарай буртаг үбһэндэ дарагдаһан ябадалые үгы хэхэ ба ургасые ёһотойгоор дээшэлүүлхын аргагүй байна...» гэжэ тэмдэглээд, энэ хүдэлмэрые бүхы хэмжээгээр хурдадхан, түсэбүүдээ дүүргэхыень нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууде уялгалһан байна.

Бурят-Монголдохи һайн ургаса үгэдэг эгээл эрхим газарай ехэнхи хубинь бог буртаг үбһэндэ дарагдадаг байһан ушарта мүнөө үедэ бэлэдхэгдэһэн сэбэр пар болбол таряанай газарта ургадаг бог буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ агротехническэ эгээл шиидхэхы ба һэлгэдэшэгүй хэмжээнүүдэй нэгэн болоно. Тэрэнһээ гадна, сэбэр пар гээшэ манай эндэхи эрхэ байдалда газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха тэмсэлдэ шухала удхатай байна. Һайнаар хахалагдаһан пар болбол элдүүрилэгдэһэн полиин ниитэ хүрьһые дээшэнь үргэжэ, ерэхэ жэлнүүдтэ таригдаха бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ байһаниинь мэдээжэ. Иимэ ушарһаа пар болбол гансахан үндэр ургаса туйлалгын түлөө бэшэ, хүдөөажахын культурануудай тогтууритай ургаса хуряахын түлөө тэмсэлдэнь колхоз бүхэндэ нэгэн хүсэтэ зэбсэгынь боложо үгэнэ.

Манай эндэхи олонхи аймаг, колхоз ба бригадануудай 1945 оной дүй дүршэлһөө абахада, парай аша туһань бодото хэрэг дээрэ харагдаа. Жэшээлхэдэ, пар хахалалгын түсэбые, 109,6 процент дүүргэһэн Закаменай аймагай колхозууд нилээдгүй горьтойхон ургаса хуряаһан байна. Түнхэнэй колхозуудай ороoһото культурануудай ургасын дунда жэшээгээр гектарай 3 центнер 10 килограмм байхада, адли эрхэ байдалтай байһан тэрэ аймагай «Улаан Шанай» колхоз гектар бүхэнһөө дунда жэшээгээр 8 центнер ороoһото культурануудай ургаса, зарим участогуудһаа 10—11 центнер шэниисэ, 12 центнер ба үшөө дээшэ овес хуряагаа. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фроловой тайлбарилан хэлэһэнэй ёһоор энэ колхоз бүхы шэниисэеэ һайнаар бэлэдхэгдэһэн парта тариһан байха юм.

Заиграйн аймагай колхозуудай дунда жэшээгээр га бүриһөө 3 центнер 70 килограмм ургаса хуряаһан байхадань, һайнаар бэлэдхэгдэһэн парта тарилга хэһэн Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой солото звеньевод нүхэр Киселёв гэгшэ гектар га бүриһөө 18 центнер шэниисэ ба 15 центнер овес хуряаһан байна.

Гэбэшье, пар хахалха түсэбые агротехническэ эрхим болзорнууд соо дүүргэхэ ябадалые хэрэгсээдэггүй колхозуудай, аймагай газарай таһагуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд олон бии. Зэдын, Мухаршэбэрэй,Ториин аймагууд энэ жэлэй пар хахалалгые хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байха юм.

Сагаан-Усанай, Үшөөтэйн, Ехэ-Кударын, Кяхтын, Иволгын ба Ториин МТС-үүд аяар июниин 1 хүртэр пар хахалалгада үшөө ороодүй байгаа.

Эдэ аймагуудай газарай таһагай хүтэлбэрилэгшэд яровой культурын тарилгые дүүрэмсээр морин плугуудые газар хахалалгаһаань болюулжа, элдэб шалтаг барин забһарлалга хэхыень зарим колхозуудта зүбшөөрэн, яровой культурын тарилгын дүүрэмсээр морин плугүүдые пар хахалалгада дары сагтань оруулхые эриһэн республикын правительствын заабарие бүдүүлигээр хазагайруулжа, алдуу хэһэн байна.

МТС-үүдэй директорнүүд колхозуудтай хэһэн договорой ёһоор тракторай хабарай полевой хүдэлмэриин түсэбые дүүргэмсээрээ пар хахалалгын хүдэлмэридэ тэрэ дары эхилэн оронгүйгөөр, СССР-эй правительствын ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые хазагайруулба.

Парай 1-дэхи хахалалга 20 сантиметрһээ гүйхэн бэшээр газарай хүрьһэндэ холо оронхой үндэһэтэй бог буртаг үбһэ ургадаг газартахи парые 22 сантиметр ба үшөө гүнзэгыгөөр хахалха ябадал зайлашагүй. Хахалһанайнгаа һүүлээр далангуудыень тэгшэлхэ ба шииг нойтыень бариха зорилготойгоор параа борнойлхо хэрэгтэй. Парай саашанхи элдүүрилгэнь газарай хүрьһэнэй бог буртаг үбһэнэй ургалгаһаа, сагай уларилһаа, тэрэшэлэн намарай гү, али хабарай тарилга хэхэ байһанһаа дулдыдуулагдан хэгдэхэ байна.

Бог буртаг үбһэнэй үндэһые таһа отолхын зорилгоор, 2-һоо 4 дахин культиваци хэхэ зэргэтэй. Парайнгаа элдүүрилгые хэхэ үедөө газарай хүрьһэндэхи шииг нойтые гээхэгүйн тулада таряалангай газарые саг үргэлжэ ургамалнуудһаа сэбэрлэжэ, бамбагар зөөлэн ба тэгшэ байлгаха шухала.

Пар элдүүрилгэдэ хэрэглэгдэдэг багажа зэбсэгүүд бог буртаг үбһэнэй үндэһые хүсэд отолхоор ба хахалагдаһан болдогые урбуулха хурсаар түхеэрэгдэһэн байха зэргэтэй. Энэ эрилтые нимгэн сантай культуватор, лущильнигүүд харюулжа шадаха юм. Тэрэнние үнгэргэһэнэй удаа нэгэ дахин борнойлхо байна.

Июнь һарын хоёрдохи хахадта манай эндэхи байдалаар парай хоёрдохи хахалалгые хэхэ шухала. Парай хоёрдохи хахалалгые намар хара таряа тариха гэһэн участогуудһаа эхилжэ хэхэ ушартай. Зүгөөр, парай хоёрдохи хахалалгые намарай тарилга хэхэһээ 2—3 недели урид үнгэргэгдэхэ ёһотой.

„Дүрбэнэй конференциин" тушаа

ПАРИЖ, июниин 15. (ТАСС-эй тусхай корреспондент) Мүнөөдэр Советскэ Союз, Америкын Холбоото Штадууд, Великобритани ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Совет хүдэлмэреэ дахин эхилбэ. Германиин союзнигууд байhан Итали, Румыни, Венгри, Болгари ба Финляндитай эб найрамдалай договорнуудай проектнүүдые бэлэдхэжэ дүүргэхэ зорилго эдэнэрэй үмэнэ байна.

Апрелиин 25-hаа майн 16 хүртэр Парижда хүдэлмэрилhэн министрнүүдэй Соведэй сесси болбол нэгэ hарын болзороор хойшолуулагдаhан байгаа гэжэ мэдээжэ. Мүнөөдэр дүрбэн оронуудай делегаци болбол hарын саад тээ таража хариhан газартаа, Люксембургска ордоной Виктор Гюгын алта шарамал зал соо түхэреэн столые тойрон дахин сугларба.

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй Министр Бидо болбол заседаниие нээхэ зуураа, дүрбэн державануудай делегацинууд болбол хэлсээн хэхэ эдээ хоорондоо бэе бэеэ ойлголсохо ябадалые туйлаха бэзэ гэжэ найдаhанаа мэдүүлбэ, юуб гэхэдэ, энэ ушар болбол дайнай үедэл адли амгалан тайбан байдалай условинуудта шухала байна гэбэ гэжэ мэдээсэгдэнэ. Французска министрээр хэлэгдэhэн энэ найдамжа бусад делегацинуудай толгойлогшоноороо дэмжэгдэбэ.

Забhарлалгын үедэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ даалгабаритай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой хүдэлмэри тухай богонихоноор мэдээсэhэнэй hүүлээр мүнөөнэй сессиин зүбшэн хэлсэхэ асуудалнууд баталагдаба. США-гэй гүрэнэй секретарь Бирнсын дурадхалаар зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүдтэ австрийска асуудал нэмэгдэбэ. Энэ болбол урда тээхи асуудалнуудай зүбшэн хэлсэгдэжэ дүүрэhэнэй hүүлээр зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Урда тээхи зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүд болбол Италитай, Румынитай, Венгритэй, Болгаритай ба Финляндитай эб найрамдалай договорнуудай проектнүүдые хаража үзэхэ ба германска асуудалые зүбшэн хэлсэхэ ябадалнууд болоно.

Тэрээнэй hүүлээр советскэ делегаци болбол Италиин политическэ байдал тухай асуудалые министрнүүдэй Соведей сессиин зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүдтэ нэмэн оруулхын дурадхал оруулба. Энээнтэй хамта советскэ делегациие толгойлогшо В. М. Молотов иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

„Июниин 2-то үнгэргэгдэhэн референдумэй дүнгүүдтэ дурагүй монархическа ба фашистска үзэлтэ элементнүүдэй талаhаа зэбсэгтэ ябуулганууд хэгдэhэн дээрэhээ hүүлэй үедэ Италида политическэ байдал хурсадаад байна. Тэрэ референдумые хэжэ байхада итальянска арадай диилэнхинь республикын түлөө дуугаа үгэhэн байна. Республикада эсэргүү демонстрациин үедэ хэдэн арбаад хүнүүд алагдаhан ба шархатуулагдаhан Неапольда hүүлэй үдэрнүүдтэ болоhон событинууд, мүн тэрэшэлэн Таранто ба бусад итальянска городуудта болоhон событинууд хадаа зүбхэн лэ үсэгэлдэр Италидахи фашизмын түшэг тулгуури болоҗо байгшадаар үүсхэгдэжэ байгаа гражданска дайнай сэхэ аюул Италида бии болоhониие гэршэлнэ.

Иимэ байдалай бии болоод байхада Италитай эбтээ оролгын условинуудые баталhан союзна державанууд тусгаар уялгануудые даажа абаха ёhотой байна гэжэ hануулангүй байжа болохогүй. „Итали тушаа союзнигуудай политика болбол иимэ принципүүдээр үндэhэлэгдэхэ ёhотой байна: фашизм ба тэрэнэй аюулта нүлөөнүүд ба хойшолонгуүд хүсэдөөр үгы хэгдэхэ ёhотой. Демократиин принципүүд дээрэ үндэhэлhэн правительственна ба бусад албан газарнуудые байгуулха хүсэд арга - боломжонууд итальянска арадта үгтэhэн байха ёhотой" гэжэ Итали тухай өөhэдынгөө декларации соо Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Советскэ Союзай правительствонууд 1943 оной октябрьда мэдүүлhэн байна. Энэ политика болбол Италитай эбтээ оролгын условинуудта ба мүн тэрэшэлэн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй энэ оной майн 16 ай үдэрэй парижска протокол соо баримталан харуулагдаhан байна. Итальянска правительство болбол засагай демократическа формо тушаа өөрынгөө сэдьхэл hаналые харуулха арга сүлөөтэ hунгалтануудые хэжэ итальянска арадта олгохо уялга абаба, засагай формо хадаа итальянска арадай диилэнхи дуунуудаар hунгагдаха ёhотой гэжэ тус протокол соо хэлэгдэнэ. Теэд, энэ протокол болбол Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Советскэ Союзай, Франциин правительствонуудаар баталагдаhан байна, тиимэhээ Италида бии болоод байhан политическэ байдалай түлөө эдэ дүрбэн правительствонуудай харюусалгатай байhаниинь онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Иимэнүүд ушарнуудай бии болоод байхада, энээнэй урда тээ hаяын сагта Италидахи фашизмын түшэг тулгууриинь болоҗо байгшадай талаhаа Италида гражданска дайниие үүсхэхэ hэдэлгэнүүдтэ Союзна державанууд болбол hанаа зоборигүйгөөр хандажа шадахагүй гэжэ Советскэ правительство тоолоно.

Эбтээ орохо тухай хэлсээнэй условинуудай ёhоор сэрэгүүдээ Италиин территори дээрэ барижа байhан, тиимэhээ тэрэнэй политическэ байдалай түлөө сохом харюусалгатай союзна державанууд болбол бүгэдэарадай референдумдэ итальянска арадай бодото hанал бодолые тодорхойлон харуулжа, Италида бии болоhон республикада эсэргүү тэдэ событинуудые саашадаа болюулхын тулада ямар хэмжээнүүдые абажа байhан тухай министрнүүдэй Соведтэ мэдээсэхэнь шухала байха hэн".

Тиимэ дээрэhээ, фашизмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү демократическа хүсэнүүдэй тэмсэлдэ хабаатай болохо Европодохи мүнөө үеын политическэ байдалай энэ шухалын шухала асуудал советскэ делегациин үүсхэлээр табигдаhан байна.

Республикые hайшааhан бүгэдэ арадай референдумэй hүүлээр, итальянска арадай эрхэ сүлөөтэ демократическа хүгжэлтын тала тээшэ эрид сэхэ эрьесэ Италида хэгдэhэнэй эсэстэ, демократическа гуримда эсэргүүсэл үзүүлхэ hэдэлгэ гаргахые реакционно хүсэнүүд шиидэhэн байнад. Италида английска ба американска сэрэгүүдэй байhан ушар хадаа фашистска үзэлтэ элементнүүдэй хамтаран эмхидэжэ, итальянска арадай сүлөөтэйгөөр харуулhан hанал хүсэлэнгые бэелүүлхэ ябадалда тойбо татаха зорилготой сэхэ элитэ ябуулганууды хэхэ дэнь хориможолон hаатуулаагүй байгаа.

Мэдээсэhэнэй ёhоор, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ бусад делегацинуудай түлөөлэгшэд советскэ делегациин оруулhан энэ дурадхал тушаа hанамжаяа хэлээгүй байна, зүгөөр энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэнээ зайлуулха гү, али энээниие хаража үзэлгые хойшо татаха эрмэлзэлгэ английска талаhаа гаргагдаhан байгаа.

Энэ асуудалые хаража үзэлгын саг болзор болбол Италидахи событинуудай саашанхи ябасаhаа дулдыдаха байhаниие hаналдаа абажа, Парижска зүблөөнэй хэлсэхэ зүйлнүүдтэ тус асуудалай оруулагдахые советскэ делегаци хадаа сухарилтагүй эрибэ.

Тэрэнэй hүүлээр Сессиин хүдэлмэриин гурим тушаа үшөө нэгэн дурадхал советскэ делегациин талаhаа оруулагдаhан байна. Советскэ делегаци болбол министрнүүдэй соведэй хүдэлмэриие түргэдхэхын зорилготойгоор Италитай эб найрамдалай договорой проекттэй холбоотой экономическа асуудалнуудые тусгаарлан илгаад, эдэ асуудалнууд тушаа мүнөөнэй итальянска демократическа правительствын hанамжануудые асууха дурадхал хэбэ.

Итальянска договорто хабаатай экономическа асуудалнууд болбол министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэшье, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшодой заседани дээрэшье нилээдгүй удаан саг соо зүбшэн хэлсэгдэжэ байhан болобошье, асуудалнууд болбол тон удаанаар ба гасалантайгаар шиидхэгдэжэ байhаниие хараадаа абаха болоо hаа, энэ дурадхалай ушар зорилгонь эли мэдээжэ болохо байна. Энэ байдал хадаа Италида элдэб түхэлэй ба хэтэрхэй ехэ уялганууды ашаhан проектнүүд американска ба английска талаhаа оруулагдаhан хадаа нилээдгүйшэг тайлбарилагдана. Теэд эдэ уялгануудай хэм хэмжээ ба ёhо гуримынь зарим нэгэндээ тодоор бүридхэхын ба онсоборилхын бүри аргагүй болошоно. Гэхэтэй хамта, английска ба американска хэблэлэй зарим нэгэн органууд болбол асуудалые гансахан хажуу талаhаань харуулжа, Советскэ Союзай багахан репарационно эрилтэнүүд тушаа ехэшэг шууяан хэдэг аад лэ, Италида табиhан американска ба английска олон тоото эрилтэнүүд тухай дуугайханаар hуужа байдаг. Эгээл эдэ hүүлэй эрилтэнүүд болбол итальянска договорой экономическа проблемэнүүдые шиидхэхэдэ дайралдагша бэрхэшээлнүүдэй бодото шалтагаанууд мүн болоно.

Экономическа асуудалнууд тушаа итальянска правительствын hанамжануудые асууха гэhэн советскэ делегациин дурадхалые английска, тэрэшэлэн американскэ делегаци арсаба. Мүнөө хүртэр шиидхэгдээдүй байhан договорой проектын тэдэ экономическа статьянуудые шэнээр хаража үзэтэр шиидхэбэри абалгые хойшолуулха гэжэ шиидхэгдэhэн байна.

Министрнүүдэй Соведэй удаадахи заседани понедельнигтэ хахад үдэрэй хойто тээ болохо байна.

СССР-эй наука ба искусствын түлөөлэгшэд Будапештдэ ерэбэ

БУДАПЕШТ, июниин 16. (ТАСС). Июниин 14-дэ Советскэ Союзай наука ба искусствын түлөөлэгшэд эндэ ерэбэ. Делегациин составта—СССР-эй медицинскэ наукануудай академиин член В. Парин, элитэ советскэ композитор Б. Кабалевский, Украинска академи наукын бодото член Н. Гудзий, мүн тэрэшэлэн ВОКС-ын түлөөлэгшэ Е. Конюхова гэгшэд бии. Аэродром дээрэ делегациие Венгридэхи СССР-эй посольствын советник Г. С. Барулин, Венгриин премьер-министрын статс-секретарь Балог Иштван, культурна холбоо харилсаанай венгерско-советскэ обществын түрүүлэгшэ Эилахи Лайош ба бусад угтаба.

Венгерскэ правительствын үмэнэhөө Балог Иштван гэгшэ делегацида баяр хүргэбэ. Академик В. Парин харюугай үгэ хэлэбэ.

Румынида А. М. Горькиин дурасхалые хүндэлнэ

БУХАРЕСТ, июниин 16. (ТАСС). Үсэгэлдэр Бухарестдэ „Атениул Ромыниин" зал соо румынска политическэ ба культурна ажабайдалай олон тоото түлөөлэгшэдэй сугларaад байхада А. М. Горькиин наhа барахаhаа хойшо 10 жэл болоhондо зорюулагдаhан АРЛЮС-ай эмхидхэhэн выставкэ нээгдэбэ. Нээлгэн дээрэ дотоодын хэрэгүүдэй министр Георги Жоржеску, суб-секретарь Бурка, Анна Паукер, мүн тэрэшэлэн Бухарестдэхи советскэ посольствын харюусалгата сотруднигууд байлсаба.

Горькиин нүгшэhэнэй ойдо зорюулан АРЛЮС болбол „Шэнэ үе" гэжэ журналай тусхай номер гаргаба. Тэрээн соо Станиславскиин, Ромэн Ролланай ба румынска элитэ уранзохёолшодой Горькийдо зорюулжа бэшэhэн статьянууд толилогдонхой.

Июниин 18-да АРО-гой зал соо А. М. Горькиин дурасхалда зорюулагдаhан заседани болобо. Горькиин ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай элидхэлые элитэ румынска уранзохёолшо академик Михаил Садовяну гэгшэ хэхэ байна.

Французска компартиин ЦК-гэй пленум

ПАРИЖ, июниин 16. (ТАСС). Правительственна асуудалаар компартиин позициие тодоруулхын тула сугларhан французска коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум үсэгэлдэр Сен-Денидэ нээгдэбэ.

Морис Торез болбол пленум нээжэ, ЦК болбол иимэнүүд гол асуудалнуудаар өөрынгөө шиидхэбэриие абаха ёhотой гэбэл: июниин 2-ой hунгалтануудай дүнгүүд; правительстводэ коммунистнуудай хабаадаха условинууд коммунистнуудай тааралсажа болохо конституционно асуудалнууд; хүдэлмэришэдэй нэгэдэл ба реакцида эсэргүү тэмсэлдэ республиканецуудай хүсые суглуулга; идеологическа, политическэ ба эмхидхэлэй талаар партийна хүдэлмэриие hайжаруулха асуудалнууд болоно гэжэ зааба.

ПАРИЖ, июниин 16. (ТАСС). Парижска радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, үсэгэлдэр үдэр коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй заседаниин hүүлээр тунхаглагдаhан тусхай коммюнике соо коммунистнууд болбол МРП-гэй (арадай республиканска хүдэлөөн) хүтэлбэри доро правительство байгуулха ябадалда эсэргүүсэхэ ба Феликс Гуэнэй хүтэлбэри доро мүнөө байгаа гурбан партиин правительствые хойшодонь байлгахын түлөө оролдохо ба теэд гурбан гол портфельнүүдэй: гадаадын хэрэгүүдэй министерство, дотоодын хэрэгүүдэй министерство гү, али национальна оборонын министерствын нэгые компартида үгэхэ ябадалые эрихэ байна гэжэ заагдана.

Михайловичые ба тэрээнтэй хамта ажаллагшадые сүүдлэнэ

БЕЛГРАД, июниин 15. (ТАСС). Михайлович болбол гадаадын гүрэнэйхидые ба хэтэрхэдээ зарим оронуудай хуулита түлөөлэгшэдые өөрынгөө холбоо барисаанай hанал болгон хэрэглэдэг байhаниинь үсэгэлдэрэй заседаниин hүүлдэ тодорбо. Белградта hуужа байhан турецкэ элшэн сайд болбол Михайловичын почтые Стамбулда абаашаха гэхэ мэтээр иимэ каналнуудай нэгэниинь боложо байhан юм гэжэ Михайлович мэдүүлбэ.

Мүнөөдэрэй заседаниин эхиндэ үмөөрэгшэ Джонович гэгшэ Михайловичда асуудалнуудые табиба. Үмөөрэгшэ болбол хэзээ заяанда тодоруулагдаhан баримтануудые „тодоруулхаяа" hэдэнэ. Михайлович болбол үмөөрэгшын хүтэлбэриин асуудалнуудые хэрэглэн, немецүүдтэй барисаатай байhанаа үсэгэлдэр мэдэрhэн болобошье, мүнөө арсажа эхилнэ.

Дайнай эсэсэй үедэ „арадтай дахин хамтаран үлэхые" ба арадай сүлөөлэлгын хүдэлөөнтэй „таарaлдан зохилдохо ябадалые туйлахые хүсэдэг" болоhон байнаб гэжэ ехэ үргэн гэгшээр Михайлович энээнэй hүүлээр хэлэбэ. Мак Даул гэгшэ мүн баhал орон соогоо үлэжэ, өөрынгөө ажал-ябуулгые үргэлжэлхые намда hайшаан дурадхаhан байгаа гэжэ сүүдлүүлэгшэ мэдүүлбэ.

Мак Даул ба Михайловичын хоорондохи харилсаан тухай үмөөрэгшын асуухада, сүүдлүүлэгшэ болбол Мак Даул гэгшэ арад зоной дунда намтай хамта суглаануудые хэхэ зуураа, „Танай байдал хүшэр хүндэшэгшье hаа, тандал хабаатай байна" гэхэ мэтээр намда хэлэдэг hэн гэжэ харюу үгэбэ.

Михайловичын штабай дэргэдэхи американска миссиин член байhан Уолтер Мэнсфилд, американска летчигүүд Маук Мейкфил, Джон Леви, мүн тэрэшэлэн Вилиям Роджерс гэгшэд Михайлович хадаа эзэмдэгшэдтэй холбоо барисаагүй байгаа гэжэ гэршэлхын эрхэ үгэхые гуйhан телеграммые Нью-Йоркhоо абааб гэжэ нүгөөдэ үмөөрэгшэ Иоксимович гэгшэ тэрэнэй hүүлээр баhа мэдээсэбэ. Иоксимович хадаа энэ гуйлтые хангахын дурадхал оруулна. Үмөөрэгшын энэ дурадхалые зүбшөөнэ гүт гэжэ сүүдэй түрүүлэгшын Михайловичhаа асуухадань, хэдыхэн бодомжолhонойгоо hүүлээр Михайлович хэлэбэ:

„Принципээр болоо hаа зүбшөөнэ гүөб".

Гэмнэгшэ болбол үмөөрэгшэдэй дурадхалые үндэhэгүй гэжэ тоолоно.

Сүүд болбол хэлсэhэнэйнгээ hүүлээр американскэ гэршэнэрые дуудаха тухай үмөөрэлтын дурадхалые хангабагүй.

Партизануудта добтолго хэхэтэй нэгэн хамта эзэмдэгшэдтэй яахадаа тэмсэдэггүй байгаабта гэжэ Михайловичhаа гэмнэгшэ асууна. Тэрэ хадаа томонууд формированинуудтай hэн, теэд, „территорёо алдахаhаа айдаг hэн би" гэхэ мэтэшэлэн Михайлович дахин хэлэhэн үгөө дабтана.

Эсэстэ Михайловичhаа түрүүлэгшэ иигэжэ асууба:

— Сүүдлүүлэгшэ, арадай сүлөөлэлгын арми хадаа Югославиин арадуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ ябаhан арми байhан туладань тэрээндэ эсэргүүсэн тэмсээ hэн гүт?

Тэмсээ,—гэжэ Михайлович харюу үгэбэ.

Индонезидэхи байдал

ГААГА, июниин 16. (ТАСС). Сурабайдахи хүшэр хүндэ байдал тухай мэдээсэлые үсэгэлдэр бүхы голландска газетэнүүд эли газетэдэ тунхаглаба. Индонезийцүүдэй эзэлээд байhан фронт дээрэ англо-голландска сэрэгүүдэй главна командованиин ультиматумтай листовконуудые английска авиаци хаяhан байна. Хэрбээ индонезийцүүдэй Сурабайн оршон тойрондо сугларха ябадалай [illegible] хадэ англиска [illegible] ультиматумтай [illegible] ультиматумай 24 час үнгэреэд бомбардировко хэгдэхэ [illegible] добтолго хэхэ болоно гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэhэн байна. „Сугларaад байhан индонезийцүүдые бомбодохобди гэжэ британецүүд айлгана.

„Уридшалан hануулалгагүйгөөр буудалга эхилхэ байна" гэhэн томо гаршагтайгаар энэ мэдээсэлые „Тейд" гэжэ газетэ тунхаглаба.

„Индонезия" гэжэ журнал июниин 15-да тэмдэглэхэнь хадаа, индонезийцүүдэй республиканска засагуудай хиналта доро байhан районуудта хуули гуримта байдал тогтоогдонхой. Англо-голландска сэрэгүүдэй байhан газарнуудта шүүhэтэ тулалдаанууд ходоодол болоно байна. Сүлөөтэ байдал олохон индонезийцүүд колониальна дарлалай журам hэргээхэ ябадалые хүсэнэгүй. Иимэhээ манай арад болбол өөhэдынгөө эрхэ сүлөө ба бэеэ даанги байдалай түлөө бүхы хүсэеэ тэмсэхэдэ бэлэн байна гэжэ журнал бэшэнэ.

„ЛЕНД-ЛИЗЕЙ" ЁhООР ХИТАДТА ҮГТЭhЭН АМЕРИКАНСКА ТАБИЛГАНУУД

ВАШИНГТОН, июниин 16. (ТА[СС]). Президентын резиденци Сагаан гэр болбол үнгэрhэн жэлэй декабриин 31 [...] тэр «Ленд-Лизэй» ёhоор ябуулагда[...] операцинууд тухай конгрессдэ пр[е]зидентын үгэhэн 22-дохи тоосоое то[...]бо. Хитад болбол 1.335.600 мянган [...] ларой эд товарнуудые ба туhалам[...] нуудые абаhан байна гэхэтэй [...] тэрээнhээ 631 миллион долларой [...] варнууд ба туhаламжануудые Я[...] буу зэбсэгээ хуряахаhаа урид аб[...] байгаа. Японой буу зэбсэгээ хуряаhа[...] эхилээд энэ оной февралиин hүүл[...] тэр үе соо Хитад болбол 602 мил[...] долларой эд товарнуудые ба туh[...] жануудые абаhан байна.

Хитадта үзүүлэгдэжэ байгаа [...] ламжа үргэлжэлhөөр гэжэ элид[...] хэлэгдэнэ.

США болбол Хитадай баруун [...] hөө Хитадай хоёр арминуудые Ш[...] хүртэр агаараар зөөгөөд, тэрэнэй [...] лээр нэгэ армиие Тяньцзиньда [...] гөөдые Ханькоуhаа Бейпиндэ аба[...] 300 миллион шахуу доллар [...] оробо гэхэ мэтэшэлэн тус элид[...] гаргашануудые тайлбарилна. [...] болбол мүн тэрэшэлэн 68 миллион [...] ларой транспортна хэрэгсэлнүүд[...] миллион долларой hомо хэрэгс[...] дые, хубсаhануудые ба Алас ду[...] американска арминуудай үлү[...] риалнуудhаа бусад ба эд товар[...] абаhан байна.

Тавриза хэлсээ[н] боложо дүүрэбэ

ТЕГЕРАН, июниин 13. (ТАСС). [...] ска правительствын түлөөлэ[...] иранска Азербайджанай засаг[...] до Тавриза хэлсээн баталагдаба[...] хэлэгдэhэн Иранска правите[льствын] мэдүүлгые Тегеранска радио [...] үдэшэлэн дамжуулба.

„Германиин эрхэ сүлө[өтэ] залуушуул" гэжэ организациин с'езд

БЕРЛИН, июниин 15. (ТАСС). [...] лихе Рундшау" гэжэ газетэ [...] Германиин эрхэ сүлөөтэ залу[ушуул] с"езд болобо гэжэ мэдээсэнэ.

Хиралиин мэдүүл[гэ]

НЬЮ ЙОРК, июниин 17. [...] „Нью-Йорк Таймс" газетын мэ[...] нэй ёhоор, „Мүнөө үедэ Испа[ни] лөөлхын түлөө ябуулганууда[...] дэй" заседани дээрэ үгэ хэлэ[...] раа испанска республиканска [...] тельствын премьер Хираль гэгшэ [...] дэмэл наценуудай организац[...] кые зайлуулжа шадахагүй байна [...] хадаа Испанида гражданска [...] зайлашагүй бии болгохо ба [...] „Бүхэдэлхэйн гурбадахи дайнай [...] болгохо байна гэжэ мэдүүлбэ [...] лиин хэлэhэн үгын ёhоор Испа[...] өө үедэ байгаа условинууд [...] ойрын саг болзор соо амгалан [...] нэр заларуулан ябуулаагүй hаа, [...] ниие шуhа адхаруулалсаха ябада[...] гэхэ байна. „Теэд энэ болбол [...] дотоодын заларуулалга болохо [...] шэ,—гэжэ Хираль хэлэбэ,—[...] Муссолини хоёрой Франкын [...] лоhонhоо хойшо бидэнэр газ[...] тервенцидэ хабаадалсабабди. [...] дэлхэйн хоёрдохи дайн Испа[...] лээд Испанида дүүрэхэ ёhо[...] хэлэнэбди". Испани болбол [...] дын амгалан тайбан байдалда [...] нэ потенциальна аюул мүн бол[...] испанска ушар байдалые шалга[...] жэлхэ гэhэн аюулгүйн совет[...] митедэй тобшололнуудые Хир[...] ба.

Белуджистан[д]а англичанинуудай зэбсэг асаржа [...] тухай иранска га[зетэ] бэшэнэ

ТЕГЕРАН, июниин 15. (ТА[СС]). [...] бар" гэжэ газетэ июниин 11-[...] зүгhөө сэрэгүүдые гаргалгы[...] нууд ямараар ойлгодог бэ?"—[...] шагтай статья гаргаба. Энэ [...] тор хэлэгдэhэнэй ёhоор, hар[...] нэгэ английска самолет Де[...] луджистанда) гэжэ районда ер[...] гаад, нэгэ хэдэн белуджска [...] рые hуулгажа ниидэн ар[...] Тус самолет хэдэн үдэр үнгэр[...] но hөөргөө бусажа, белуджска[...] норые гэдэргэнь асархадаа, [...] хамта зэр зэбсэг, патрону[...] сахар ба сай асаралсаhан [...] Энэ самолет болбол иигэжэ ха[...] Белуджистанда ерэhэн ба [...] на.

Тус газетын мэдээсэhэнэй [...] глийска самоледдоор асарhан [...] гые барин абахын тухай [...] дахи английска консула [...] hан байна.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН hОНИН

Стахановецуудай тоо олошорно

Улан-Удын түмэр-замай станциин дэргэдэхи депогой хүдэлмэришэд өөhэд хоорондын мүрысөөндэ оролсожо, шэнэ табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлмэрилжэ байнад.

Механическа цехын фрезеровщик нүхэр Дамбров халаанайнгаа даалгабари 900 процент хүртэр дүүргэдэг болонхой. Мүн энэнэй hайн жэшээгээр тус цехын токарь нүхэр Ушкорев ажалай үндэр амжалтануудые туйлана.

Мүнөө, үдэр ерэхэ бүри тэндэ стахановецуудай тоонь олошорно. Комсомолецууд нүхэд Кочердин Косорухин, Пархоменко, Зонин гэгшэд 5 hарынгаа даалгабари дүүргэжэ стахановецуудай тоодо оробо.

Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэhэнэй урманда

„Бурмонголлес" трестын системын Сэлэнгын леспромхозой Үдэнгын модо урадхуулгын коллектив трестынгээ республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшүүлэгдэhэн тухай дуулаад социалистическа мүрысөөе улам үргэдхэжэ байна.

Энэ коллективэйхид модо урадхуулгын түсэбые болзорhоонь уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэнэд. Эдэнэй урадхуулhан 200 шахам кубометр модон 1946 оной июниин 17-до, үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 45 хоног урда тээ гаваньда хүлеэн абтаба.

Манай информаторhаа.

Автотранспортын хүдэлмэрилэгшэдэй эрхим хүдэлмэри

Республикын колхозуудай үрhэнэй таряа шэрэхэ даалгабариие саг болзор соонь дүүргэhэнэй түлөө БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол энэ хэрэгтэ шалгаран гараhан автотранспортын хүдэлмэрилэгшэдтэ баясхалан хүргэбэ.

Гэбэл «Союззаготтранс» гэжэ трестын автобазын шофернууд, колонны начальнигууд ба автобазын директорнүүдтэ хамта 20 хүндэ ба мүн БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи автоуправлениин ба автобазын 10 хүдэлмэрилэгшэдэй эрхим хүдэлмэриень hайн дээрэ сэгнэжэ, баясхалан хүргэбэ.

Үйлэдбэриин практикада гарабад

Пароходуудые жолоодогшо ба судно-механигууд болохоор hуража байhан Байкало-Сэлэнгын гол мүрэнэй флодой ремесленнэ училищин 52 hурагшад үйлэдбэриин практикада гарабад. Мүнөө тэдэнэр пароходууд дээрэ хүдэлмэрилжэ, өөрынгөө мэргэжэлые гүнзэгыгөөр шудалжа байнад.

Колхозой амаралтын гэр

Баргажанай аймагай Баянголой сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз Онёо гэжэ голой шадарай үзэсхэлэн hайхан газарта амаралтын гэр бариба.

Мүнөө тус гэртэнь 40 гаран түрүү колхознигууд амаржа байна.

Тэндэхи улаан булан соонь тар, домино гэхэ мэтэ наадануудай болон газетэ, журнал ба элдэбын hонирхолтой номууд бии байна.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБС[...]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Үнэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редак тора—23, АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделы: партийной и комсомольской [...] сельского хозяйства—3-23; культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00643. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР